Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

7 июль 1971 йил, чоршанба ● № 154 (15.024). ● Баҳоси 2 тийин.

ИЛҒОРЛАРГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети давлатга сабзавот ва картошка сотиш бўйича республика областлари, районлари ва колхоз-совхозлари ўртасидаги социалистик мусобақанинг 1971 йил 1 июлгача бўлган якунларини қараб чиқдилар.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил Байроғларини қуйидагиларга беришга **қарор қилинди:**

Сурхондарё областига (область партия комитетининг секретари ўртоқ **Муродов,** область ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Каримов,** область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Саидаҳмедов,** область совхозлар трестининг директори ўртоқ **Туробов,** область матлубот жамиятининг раиси ўртоқ **Жумаев**) берилди. Бу область картошка тайёрлаш йиллик планини 51,8 процент, сабзавот тайёрлаш планини 62,1 процент бажариб, ассортиментда белгиланган маҳсулотларни етказиб беришни таъминлаган.

Тошкент областидаги **Калинин районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Камолов,** район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Тошхўжаев,** район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Асадов,** район матлубот жамияти тайёрлаш конторасининг директори ўртоқ **Охунов**), берилди. Бу район 5133 тонна ёки планга нисбатан 37 процент картошка, 18 минг 863 тонна ёки планга нисбатан 21 процент сабзавот, шу жумладан 51,8 процент карам, 29,3 процент пиёз, 38,9 процент бодринг, 5,7 процент сабзи, 18,2 процент лавлаги ва 37 процент бошқа сабзавот маҳсулотлари тайёрлаган.

Калинин районидаги **Охунбобоев номли колхозга** (колхоз раиси ўртоқ **Жалилов,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Ҳакимов,** бош агроном ўртоқ **Эшонов**) берилди. Бу колхоз давлатга 821 тонна ёки йиллик планга нисбатан 100 процент картошка, 1540 тонна ёки йиллик планга нисбатан 35 процент сабзавот, шу жумладан 129,8 процент карам, 43,7 процент бодринг, 55,9 процент пиёз, 14,9 процент сабзи, 14,2 процент лавлаги ва 215,8 процент бошқа хил сабзавот маҳсулотлари тайёрлаган.

Сурхондарё область Жарқўрғон районидаги **«Ленин йўли» совхозига** (совхоз директори ўртоқ **Туляков,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Тожиев,** ишчилар комитетининг раиси ўртоқ **Бабалов**) берилди. Бу совхоз 1046 тонна ёки планга нисбатан 18,9 процент сабзавот, шу жумладан 46,9 процент карам, 114,6 процент бодринг ва 76,2 процент бошқа хил сабзавот маҳсулотлари тайёрлаган ҳамда картошка тайёрлаш йиллик планини 68,7 процент бажарган.

Тошкент область Калинин районидаги **«Партия XXI съезди» совхозига** (совхоз директори ўртоқ **Қамбаров,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Мирзоҳидов,** бош агроном ўртоқ **Одилов,** ишчилар комитетининг раиси ўртоқ **Абдуллаев**) берилди. Бу совхоз 1558 тонна ёки йиллик планга нисбатан 33,8 процент сабзавот, шу жумладан 23,2 процент карам, 92,7 процент пиёз, 59,7 процент бодринг 24,1 процент лавлаги ва 85,7 процент бошқа хил сабзавот маҳсулотлари тайёрлаган ҳамда картошка топшириш планини 97,3 процент бажарган.

СУВЧИ — ҒЎЗАНИ ЯШНАТУВЧИ

Қоракўллик пахта усталарининг бу йилги аҳди катта. Улар она-Ватанга 65,5 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш учун астойдил курашмоқдалар. Ҳозир районнинг қайси бир хўжалигида, бригада ва звеносида бўлманг, юқори ҳосил учун, катта мақсад йўлида кураш олиб борилаётганидан қаноат ҳосил қиласиз.

Ҳали тонг ёришганига кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин «Москва» колхози далаларида ҳаёт қайнайди. Колхозчилар енг шимариб меҳнат қилмоқдалар. Барча культиваторга «СУЗ» тиркалган. Механизаторлар чуқур культивация ўтказиш билан экинни ўғитлаб кетишяпти. Пайкаллар бегона ўтдан тозаланиб, ғўзалар пешма-пеш суғорилмоқда.

Колхоз раиси Саид Ғаниев бизни Авез Нормалиев бошлиқ бригада даласида ишлаётган сувчи Ортиқ ота Примов билан таништирди:

— Серғайрат, омилкор сувчиларимиздан, — деди у, — кўпроқ «шарбат»га зўр беради. Ғўзани жони сув бўлса, нони «шарбат» дейди.

— Ҳорманг отахон.

— Бор бўлинг.

— Ўз тажрибангиз, ҳамкасбларингизнинг ишлари ҳақида гапириб берсангиз?

— Бу йил чигит экиш анча кечикди. Бой берилган вақтнинг ўрни фақат экинни яхши парваришлаш йўли билан қопланади. Ғўзани чуқур культивация қилиш, озиқлантириш билан бирга суғориш муҳим аҳамиятга эга. Мен қарийб ўттиз йилдан буён сувчилик қиламан. Илгари сув камлигидан нолир эдик. Ҳозирги вақтда сув кўп. Деҳқоннинг битта вазифаси қолди. У ҳам бўлса, сувдан тўғри фойдаланишдир. Биз кўпроқ ғўзани кечаси суғоришга аҳамият берамиз.

Миришкор деҳқон Ортиқ Примов суҳбат чоғида ғўзани группа усулида суғоришнинг афзалликларини алоҳида таъкидлади. Бригадада 86 гектар ердаги ғўза олтита картага бўлинган. Сувчилар икки группага бўлинган. Биринчи группа Ортиқ Примов, иккинчи группа Олтибой Салимов бошчилигида сув тутади. Уларга Башир Ғойибов, Ҳидир Ражабов, Чўллибой Қиличов, Карим Ширинов сингари ёш сувчилар кўмаклашади. Сувчилар ўзаро келишган ҳолда 12-14 гектар ердаги ғўзага бир варакайига сув тарашади. Шу майдонни улар икки суткада — 48 соат давомида суғориб бўлишади. Натижада ҳамма майдондаги ғўзани суғоришга 88 киши-куни сарфланади.

Бу хилдаги группа усулида суғориш колхознинг Эргаш Давлатов, Мадинахон Мажидова, Раззоқ Сирожов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида ҳам кенг қўлланилмоқда. Группа усулида суғоришнинг афзалликлари ҳақида бригада бошлиғи тез-тез суҳбатлар ўтказиб туради. Дала шийпонида чиқиб турадиган «Жанговар варақа»ларда пешқадам сувчиларнинг илғор тажрибаси кенг ёритиб борилади. Буларнинг ҳаммаси хўжаликда мўл ва арзон пахта етиштириш имконини бермоқда. Шу кунларда колхозда 110 та сувчи ғўзаларга оби ҳаёт таратмоқда.

— 1824 гектар ердаги ғўзанинг ҳаммаси бир сидра қондириб суғорилди, — дейди Саид ака Ғаниев, — бир қанча бригадаларда иккинчи сув тараляпти. Қатор оралари яхши ишловдан чиқарилиб, озиқлантирилган ҳамда меъёрида сувга қондирилган майдонларда ғўза шоналаб, гулга киряпти.

Эргаш Давлатов бошлиқ қўшни бригада даласида ҳам иш авжида. Яганалаш сифатли ўтказилган, вақтида озиқлантирилган пайкалларда ғўза шонага кирган. Бегона ўтдан тозаланган, биринчи сувдан кейин оби тобига келган картага Раҳмон Имомов универсалини киритибди. У кунига 8-9 гектар майдонда чуқур культивация ўтказмоқда. Яна бир картада эса тупроқда намни кўпроқ сақлаш учун эгат ташлаб сув тараляпти.

— Вақти-соатида ишлов, ўғит, сув бериб, ғўзанинг ривожини кун сайин тезлаштиряпмиз, — дейди бригадир Эргаш ака Давлатов.

Сўнгги кунларда ҳаво исиб кетди, ғўзаларнинг сувга бўлган талаби ошди. Колхоз правлениеси буни ҳисобга олиб сувчилар сонини икки баравар кўпайтирди. Ҳар бир сувчига 1,5 гектар норма белгиланган. Суғоришнинг сифати устидан бригадирлар, мироблар назорат олиб боради.

Колхоз аъзолари КПСС XXIV съезди қарорларидан руҳланиб, зиммаларига оширилган мажбурият олиб, фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Хўжалик аҳли ҳар гектар ердан 35 центнердан пахта ҳосили кўтаришга қарор қилди. Бу дастлабки белгиланган маррадан — 2 центнер ортиқдир.

Т. НАЗИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ОЗУҚА ТАЙЁРЛАШ — ЗАРБДОР ФРОНТ

ЯШИЛ ЗАМИН

ПРАВДА

Ўроқчилар шу кунларда тўртинчи ўримга тайёрланмоқдалар. Совхоз директорининг кўзлари қувончдан порлайди: тўртинчи, бешинчи, сўнгра эса омад келиб олтинчи ўрим — ферма учун озуқа етарли бўлади! Михаил Ефимовичнинг кабинетида ўтган йилги бўйдор ғўза туплари ёнига янги ўрилган беда боғлами қўйилган. Бўйдорликда ғўзадан қолишмайди, Красильников унга завқланиб тикилади.

Директор айланиб чиқишга улгурмай, совхозга район партия комитетининг секретари Муҳитдин Каримов етиб келди. Унинг биринчи саволи шу бўлди:

— Қанча сенаж тайёрланди?

— Минг тоннадан ортиб кетди, — табассум билан жавоб берди директор.

Пахта ҳақида сўрамади, бу соҳада ҳамма нарса батартиб эканлигини билади. Беда эса ташвишлантирмоқда. Чунки баъзи хўжаликларда (Красильников раҳбарлик қилаётган хўжалик бундан мустасно), бедага ҳамон иккинчи даражали экин деб қарашмоқда. Агар бу экинни ҳамма жойда алмашлаб экишга киритиш учун бир неча йиллар кераклиги ҳисобга олинадиган бўлса, райком секретарининг саволи қуруқ ваъзхонлик бўлиб туюлмайди.

Михаил Ефимович жавоб бериш ўрнига Каримовни ва бизни машинага чиқишга таклиф этди, машинани ўзи бошқариб, совхознинг бедазорларини «табиий катталигида» кўрсатиб чиқди. Совхозда беда аллақачондан буён доимий экинга айланган. Бўйи кўкракка урадиган қалин бедаларни кўриб хурсанд бўласан, киши. Бу йил 830 гектардан зиёд майдонда ёки барча экин майдонларининг 22 процентида беда етиштириляпди. 1959 йилдаёқ беда экиладиган тўққиз далали алмашлаб экиш ишлаб чиқилган эди. 1971 йилда совхозда алмашлаб экиш бир марта айланиб чиқди. Демак, ҳамма 9 далага беда экилди.

Беда экилди... Бундай дейишимиз бежиз эмас. Беда пахта учун энг яхши ўтмишдош ўсимлик, чунки тупроқни азот билан бойитади. Унинг структурасини анча яхшилайди. Бедапояга экилган ғўза энг даҳшатли душман, — вилт билан камроқ зарарланади.

Красильников беда ҳақида руҳланиб, ҳатто завқланиб гапиради. Беданинг мўл ҳосил беришига ишончи унга завқ бағишлайди.

— Ажойиб экин! — деб хитоб қилади Михаил Ефимович. — Алмашлаб экишнинг асосий бўғини, ҳосилнинг яшил замини.

Беданинг қандай наф келтиришини алмашлаб экишга мувофиқ илгари бедапоя бўлган майдонларда пахта ҳосилдорлиги рақамлари яққол кўрсатиб турибди. Ана шулардан ақалли иккитасини келтириб ўтайлик. Алмашлаб экиш жорий этилганга қадар совхоз ҳар гектаридан бор-йўғи 11-18 центнердан пахта оларди. Ҳозир эса барқарор равишда 27-29 центнердан хирмон кўтаряпти. Совхоз ўтган йили давлатга салкам 8 минг тонна пахта сотди.

Райком секретари бедазорлар билан қизиқар экан, бу билан озуқани ҳам кўзда тутган эди. Беда — чорва моллар учун ажойиб яшил озуқа, хушбўй, юксак калорияли пичан, оқсил ва витаминли ун, сенаж демакдир. Ўтган йили ҳар гектаридан 116,7 центнердан пичан йиғиштириб олинди.

— Озуқа базасини яхшилаш, — деб ҳикоя қилади Михаил Ефимович,—бизга сут ва гўшт етиштиришни жиддий равишда кўпайтириш, шунингдек давлатга ана шу маҳсулотлар сотишни ҳам кўпайтириш имконини берди.

Ўтган йили ҳар бир сигирдан соғиб олинган сут ўртача 3745 килограммга етди, ҳаммаси бўлиб 23 минг центнердан зиёд сут соғиб олинди, деярли 3,5 минг центнер гўшт етиштирилди.

Қилинган ишлар охирги марра эмас. Совхоз коллективи яқин йилларда пахта ва бедадан янада кўпроқ ҳосил олиш, кўпроқ сут соғиб олиш, кўпроқ гўшт етиштириш учун алмашлаб экишни янада такомиллаштирмоқда. Бу — совхоз коллективининг КПСС XXIV съезди қарорларига амалий ва конкрет жавобидир.

Катта майдонларда беда етиштириш, унинг ҳосилдорлигини ошириш пахтачиликка наф етказибгина қолмай, ҳам озуқа проблемасини тўла ҳал қилиш учун курашда ҳам аввалгидек катта роль ўйнайди.

Шуниси қувончлики, республикада «Малик» совхози издошлари тобора кўпаймоқда. Айрим хўжаликларгина эмас, бутун районлар ҳам пахта-беда алмашлаб экиш йўлига ўтмоқдалар.

Яқингинада Қорақалпоғистон АССРнинг Амударё районида беда унутиб юборилган эди, ҳолбуки бу район бир вақтлар ўз бедаси билан машҳур бўлган. Бу ерда, Амударё этакларида моҳир деҳқонлар бедани йилига 7-8 марта ўриб олганлар.

Амударёликлар ўтган йилнинг ўзидагина деярли 1500 гектар ерни бедага ажратганликлари мақтовга лойиқдир. Эндиликда бу ерда беда майдонларини 5 минг гектарга етказиш учун қатъий иш олиб бориляпди.

Шуни ҳам айтиш керакки, фақат амударёликларгина эмас, балки бутун республика беда томон юз ўгирди. Беш йилликнинг охирига бориб бедапоялар деярли 600 минг гектарга етади, ҳосилдорлик эса суғориладиган ерларда камида 150 центнерга етказилади.

КПСС Марказий Комитетининг июль (1969 йил) Пленумида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев пахтачиликнинг юксалишига тўсқинлик қилаётган сабаблардан бири кўп совхоз ва колхозларда пахта-беда алмашлаб экишнинг жорий этилмагани эканлигини кўрсатиб ўтган эди.

Республика партия ташкилоти ва деҳқонлари бу ҳаққоний танқиддан зарур хулоса чиқариб олдилар. Шуни айтиш кифояки, ўтган мавсумнинг ўзидаёқ суғориладиган ерлардаги бедапоялар 315 минг гектарга етди.

Бу чоралар тез самара бера бошлади. Ўтган йили пахтадан рекорд ҳосил етиштирилди — 4 миллион 668 минг тонна пахта йиғиб-териб олинди.

Бироқ, барча хўжаликларнинг раҳбарлари бедага ўз муносабатини ўзгартирди, деб бўлмайди. Алмашлаб экишни жорий этиш учун чинакамига иш бошланган ҳозирги вақтда беда уруғи етишмаслиги маълум бўлиб қолди.

Шу муносабат билан Ўзбекистонда беда уруғи етиштирадиган ихтисослаштирилган йирик хўжаликлар ташкил этишга қаратилган ташаббус бутун чоралар билан қўллаб-қувватлашга арзийди.

Пахтадан муттасил юқори ҳосил олишнинг гарови, унинг яшил замини — алмашлаб экиш далаларда ҳукмрон бўладиган орзу қилинган вақт тобора яқинлашмоқда.

Я. МАКАРЕНКО,
И. МУҚИМОВ.
(«Правда» махсус мухбирлари).
Ўзбекистон ССР, Сирдарё областидаги «Малик» совхози.
(1971 йил, 6 июль).

ПАХТАКОР районидаги «Пахтакор» совхозининг деҳқонлари бу йил 11 минг тонналик «оқ олтин» хирмони учун бел боғлаганлар. Бу планда мўлжалланганидан 3 минг тонна ортиқдир. Катта хирмонга коммунист Ҳамдам Эрназаров бошлиқ бригада пахтакорлари айниқса салмоқли ҳисса қўшишади. Улар ҳар гектар ердан 32 центнердан ҳосил етиштиришга сўз беришган. Унгдаги суратда шу бригада бошлиғи Ҳ. Эрназаров. Чапдаги суратда эса бригада далаларида ғўзани суғориш пайти.

А. Горокрик фотоси, (ЎзТАГ).

ГДРЛИК МЕҲМОНЛАР

СССР Госстройининг таклифига биноан мамлакатимизга ГДР Министрлар Совети раисининг ўринбосари К. Фихтнер бошчилигида келган Германия Демократик республикаси қурувчиларининг делегацияси Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турибди.

Меҳмонлар Ўзбекистонда граждан уй-жой қурилиши билан танишмоқдалар.

Делегацияни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари И. В. Марцинюк қабул қилди. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕК ДЎСТЛАР ҲУЗУРИДА

Болгария Халқ Республикасидаги Хасково округининг касаба союз делегацияси 6 июлда Тошкентга келди. Делегацияга касаба союзлари округ Советининг раиси Иван Илев бошчилик қилмоқда.

Касаба союзлари Тошкент область советининг меҳмонлари бўлмиш болгар дўстлар республиканинг Хасково округи билан қалин алоқа боғлаган пойтахт области меҳнаткашлари ҳаёти билан танишадилар.

(ЎзТАГ).

А. Н. КОСИГИН ИТАЛИЯ ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРИ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

6 июлда Кремлда СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин Совет ҳукуматининг таклифига биноан Москвада меҳмон бўлиб турган Италия ташқи ишлар министри Альдо Морони қабул қилиб, у билан суҳбатлашди.

Дўстона вазиятда ўтган суҳбат чоғида Европадаги ва жаҳоннинг бошқа районларидаги ҳозирги аҳволнинг асосий проблемалари хусусида фикрлашиб олинди. Совет — Италия муносабатлари масалалари кўриб чиқилаётганида бу муносабатларнинг ҳозирги аҳволидан, шунингдек унинг ривожланиш истиқболларидан иккала томон мамнун эканлиги изҳор қилинди. (ТАСС).

МИНИСТРЛАРНИНГ МУЗОКАРАЛАРИ

5 июлда СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико билан Италия Ташқи ишлар министри Альдо Моро ўртасида музокаралар бошланди. Ҳар икки томонни қизиқтирувчи актуал Европа проблемалари дўстона вазиятда муҳокама қилинди.

(ТАСС).

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ВА ФРАНЦИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ДЕЛЕГАЦИЯЛАРИНИНГ

ҚЎШМА БАЁНОТИ

Шу йил 1 июлдан 3 июлга қадар Москвада Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Франция Коммунистик партияси делегацияларининг учрашуви бўлиб ўтди.

КПСС делегацияси составида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари А. П. Кириленко, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси М. В. Зимянин, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси В. В. Загладин бор эди.

Франция Коммунистик партияси делегацияси составида Франция Коммунистик партияси Бош секретарининг ўринбосари Ж. Марше, Франция Коммунистик партияси Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Р. Леруа, Франция Коммунистик партияси сиёсий бюросининг аъзоси Ф. Бийу, Франция Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзолари Ж. Канапа ва Р. Леклерк бор эди.

Ҳамжиҳатлик ва қардошларча дўстлик руҳида ўтган учрашув ва музокаралар ҳар иккала партия 1969 йилда ўтказилган халқаро кенгашнинг жаҳон коммунистик ҳаракати бирлигини мустаҳкамлаш, бу бирликни империализмга қарши, ишчилар синфи ва жаҳон социализми манфаатлари учун курашнинг ҳозирги талабларига жавоб берадиган янада юксакроқ даражага кўтариш ҳақидаги тавсияларини амалга ошириш учун ўз ҳиссасини қўшишга интилаётганлигини ифода қилди.

Ҳар иккала партия музокаралар давомида ўз мамлакатларидаги аҳвол тўғрисида, ўз фаолиятлари тўғрисида бир-бирларига ахборот берди. Франция Коммунистик партиясининг делегацияси КПСС XXIV съезди белгилаган ва тинчликни мустаҳкамлашга, халқнинг фаровонлигини оширишга ҳамда социалистик демократияни ривожлантиришга қаратилган сиёсат билан бирдам эканлигини айтди. КПСС делегацияси ҳам Франция Коммунистик партиясининг XIX съезди белгилаган ва социал тараққиёт, демократия ва социализм учун курашда ишчилар билан демократик кучларнинг иттифоқини кўзда тутган сиёсат билан бирдам эканлигини айтди.

Ҳозирги йирик халқаро масалалар юзасидан ва бир қанча сиёсий ҳамда назарий проблемалар юзасидан чуқур ва самарали фикрлашиб олинди.

Ҳар иккала партия халқаро коммунистик ҳаракат коллектив суратда ишлаб чиққан принциплар ва нормалар асосида ҳамкорликни кучайтиришга ва шу мақсадда ўзаро маслаҳатлашиш, бир-бирларига делегациялар юбориб туриш, ахборотлар айрибошлашни ва бошқа ишларни кенгайтиришга қарор берди.

Улар ҳар иккала мамлакат халқларининг ўзаро манфаатларини, шунингдек Европада ҳамда бутун дунёда тинчлик манфаатларини кўзлаб, бу мамлакатлар ўртасидаги ҳамкорликнинг кенг имкониятларини тўла рўёбга чиқариш учун Совет Иттифоқи билан Франция ўртасидаги ҳар томонлама дўстлик муносабатларини ривожлантиришга актив ёрдам берадилар.

Делегациялар учрашув натижасида биргаликда қуйидаги хулосаларга келдилар.

* * *

Кейинги икки йил ичида воқеаларнинг бориши жаҳон тараққиётига коммунистик ва ишчи партияларнинг 1969 йилдаги халқаро кенгаши берган баҳо тўғри эканлигини тамомила тасдиқлади. Француз ва совет коммунистлари кенгашнинг ана шу баҳодан келиб чиқадиган тавсияларини амалга ошириш манфаатларини кўзлаб ҳаракат қилмоқдалар ва ҳаракат қилаверадилар.

I.

Ҳозирги замон капитализми, империализми ҳамон кескинлашиб бораётган чуқур кризисни бошидан кечирмоқда.

Кризис капиталистик жамият ҳаётининг ҳамма соҳаларини ўз ичига олди. Экономикадаги беқарорлик ва диспропорция, валюта — молия кризиси, чуқурлашиб бораётган жуда кўп социал можаролар, инсоннинг юксак маънавий хислатлари поймол этилаётганлиги — ҳозирги замон монополистик капитализмининг қиёфаси ана шундай.

Монополистик капитализмнинг раҳбарлари ҳам умри тугаб қолган системанинг кризисини яшира олмайдилар. Улар бу системанинг умрини узайтиришга ҳар қандай йўллар билан уринмоқдалар. Аммо улар бу система умри тугаб қолганлигининг ҳақиқий сабабини яширишга интилмоқдалар. Бу сабаб шундан иборатки, капитализм замонамизнинг иқтисодий, социал ва маданий эҳтиёжларига жавоб беролмайди. Бунинг сабаби аввало шуки, капитализм ишчилар синфининг ,халқ оммасининг эҳтиёж ва талабларини қондиришдан ожиз эканлигини намойиш қилмоқда.

Фан-техниканинг мислсиз тараққиёти даврида иқтисодий тараққиёт инсон учун жуда катта имкониятлар очиб бермоқда. Йирик капитал бу имкониятлардан меҳнаткашларнинг қисматини яхшилаш учун эмас, балки фақат бир ҳовуч кишиларнинг бойиши манфаатлари йўлидагина фойдаланмоқда. Йирик капитал эксплуатация доирасини тобора кенгайтирмоқда, бу доирани аҳолининг тобора янги табақаларига нисбатан жорий қилмоқда. Йирик капитал тобора кўпайиб бораётган ва ижтимоий ҳаётда тобора зўр активлик кўрсатаётган ёш авлодга идеаллар ҳам, муносиб истиқбол ҳам беролмайди.

(Давоми учинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА СОЮЗЛАРИ РЕСПУБЛИКА СОВЕТИДА

ИЛМИЙ-ТЕХНИКА ЖАМИЯТИ ИШИГА ЭЪТИБОР

Узбекистон илмий-техника жамияти республика совети ўз сафига 18 та тармоқ правлениеси, 1700 га яқин бошланғич ташкилотни бирлаштирган. Жамият тез-тез ўтказаётган илмий-техника конференциялари, кенгашлар, конкурс ва жамоат кўрикларида билдирилган таклиф ва тавсиялар республика халқ хўжалигининг актуал проблемаларини ҳал этишда кенг фойдаланилмоқда. Утган йили илмий-техника жамоатчилиги ишлаб чиқаришга жорий этган 2 мингга яқин таклиф халқ хўжалигига 9.5 миллион сўм иқтисодий фойда келтирди.

Илмий-техника жамияти аъзолари илмий-техника ва иқтисодий билимларни пропаганда қилишда ҳам кенг кўламда иш олиб бормоқдалар. Илмий-техника кутубхоналарининг республика кўриги ўтказилди. Узбекистон илмий-техника жамияти республика Совети ташаббуси билан ташкил этилган илмий-техника ва иқтисодий билимлар университети айниқса намунали ишламоқда.

Узбекистон илмий-техника жамияти республика совети фаолиятида ютуқлар билан бирга тезда ҳал қилиниши лозим бўлган баъзи камчиликлар ҳам мавжуд. У тармоқ илмий-техника жамиятлари республика правлениелари фаолиятини координациялашга ва илғор иш тажрибаларини умумлаштириш ва оммалаштиришга етарли эътибор бермаётир.

Баъзи касаба союзлари республика комитетлари тармоқ правлениелари ишига етарли амалий ёрдам бермаётир. Уларнинг ҳисоботлари комитет мажлисларида камдан-кам тингланмоқда.

Узбекистон касаба союзлари республика совети Президиуми Узбекистон илмий-техника жамияти республика совети ишини янада яхшилаш ҳақида махсус қарор қабул қилди.

ФОЙДАЛИ СЕМИНАР

Касаба союзлари маданий-оқартув муассасалари ишини ҳозирги талаблар даражасига кўтариш масаласи касаба союзлари область советларининг раҳбарлари, маданият уйлари ва саройлари, клуб ва кутубхоналар мудирларининг семинарида муҳокама қилинди. Семинарда «КПСС XXIV съезди ҳозирги босқичда идеология ишларининг вазифалари ҳақида», «КПСС XXIV съезди қарорларини пропаганда қилишда касаба союзлари маданий-оқартув муассасаларининг роли ва вазифалари», «Қишлоқ клублари ва кутубхоналарига оталиқ ёрдами кўрсатишда шаҳар маданий-оқартув муассасаларининг вазифалари» каби мавзуларда лекциялар ўқилди.

Семинар қатнашчилари энг яхши маданий-оқартув муассасалари иши билан яқиндан танишдилар, нефтчилар ва тўқимачилар маданият саройларида ўтказилган тематик кечаларда қатнашдилар.

КИНО ХИЗМАТИ ЯХШИЛАНСИН

Хоразм области касаба союзлари ташкилотлари аҳолига кино хизмати кўрсатиш бўйича маданий-оқартув муассасалари фаолиятига етарли эътибор бермаётир. Натижада кино сеансларидан олинаётган маблағлар йил сайин озайиб бормоқда.

Хўжалик ва касаба союзлари органлари айби билан жуда кўп клуб ва қизил бурчаклар қаровсиз ҳолга тушиб қолган, вақтида ремонт қилинмаяпти, қишки мавсумларда иситилмаётир. Хива шаҳридаги қишлоқ хўжалик техникуми ва ҳунар-техника билим юрти, Урганч ва Хива пахта тозалаш заводлари клублари иши айниқса қониқарсиз. Киномеханиклар техника ва ёнғин хавфсизлиги қоидаларини бузмоқдалар. Кино кўрсатиш пала-партиш. Аҳоли ўртасида оммавий-сиёсий ва маданий-оқартув ишлари талаб даражасида эмас.

Узбекистон касаба союзлари республика совети президиуми касаба союзлари область совети ва касаба союзлари комитетларига аҳолига кино хизмати кўрсатишни тубдан яхшилаш учун тадбирлар белгилаш, кишиларни тарбиялашда кинодан кенг фойдаланишни топширди.

МЕҲНАТ МУҲОФАЗАСИГА ЖИДДИЙ ЭЪТИБОР

Касаба союзлари Самарқанд область совети техника инспекциясига раҳбарликни яхшилашда анча ишларни амалга оширди. Бу ерда меҳнат муҳофазасини назорат қилишда жамоатчилик кучидан кенг фойдаланилаётир.

Касаба союзлари область советининг яқинда бўлиб ўтган пленумида меҳнатни муҳофаза қилишни ва меҳнат қонунчилигига риоя қилишни яхшилаш борасида касаба союзлари ташкилотлари фаолиятини кучайтириш масаласи кўрилди.

Шу нарса маълум бўлдики, баъзи техника инспекторлари корхоналарни текшириш бўйича белгиланган планларни бажармаётирлар. Ишлаб чиқаришда рўй бераётган баъзи кўнгилсиз воқеалар чуқур текширилмаяпти. Самарқанд нон комбинати, «Хлопкомаш» заводи, гўшт комбинатида инспекторларнинг фаолияти сезилмаяпти. «1-Булунғур», боғдорчилик-узумчилик совхози, Каттақўрғон пахта тозалаш заводида меҳнатни муҳофаза қилишни яхшилашда фабрика-завод комитетларига етарли ёрдам кўрсатилмаяпти. Бултур 33 тармоқдан 9 тасида меҳнатни муҳофаза қилиш учун ажратилган маблағлардан фойдаланилмай қолди.

Узбекистон касаба союзлари республика совети президиуми касаба союзлари Самарқанд область совети ва область комитетларига техника инспекторларининг белгиланган план ва графикларга риоя қилиб боришларини қаттиқ назорат қилишни, уларга методика ёрдами беришни кучайтиришни, илғор тажрибаларни кенг оммалаштиришни топширди.

МУҲИМ ВАЗИФА

Денов район қишлоқ хўжалиги ва тайёрлаш ходимлари касаба союзлари комитети социал страхование соҳасида бирмунча камчиликларга йўл қўймоқда. Бу ерда ҳалигача социал страхование бўйича комиссия тузилгани йўқ, даволаш-профилактика ишларини яхшилаш учун тадбирлар ишлаб чиқиш ва уни амалга ошириш бўйича соғлиқни сақлаш органлари билан ҳамкорликда иш олиб борилмаяпти. Комитет, шунингдек, колхоз касаба союзлари комитетлари қошида социал страхование комиссияларини тузишга эътиборсиз қарамоқда, меҳнатга қобилиятсизлик варақалари бўйича нафақа тўлаш тўғрисидаги қарорлар касаба союзлари комитетлари раислари томонидан якка тартибда қабул қилинмоқда. Бош бухгалтерлар ва бухгалтерлар социал страхование тўғрисидаги инструкцияларни яхши билишмайди.

Узбекистон касаба союзлари республика совети президиуми қишлоқ хўжалиги касаба союзлари Денов район комитети ва Сурхондарё область комитетига социал страхованиеда йўл қўйилаётган камчиликларни тугатиш вазифасини топширди.

Партком секретари ён дафтаридан

КОММУНИСТЛАР

Навбаҳор айни кучга тўлган, чигитлар ниш уриб пайкалларда ям-яшил ниҳоллар пайдо бўладиган шундай кезларда далаларимиздан ҳали сеялка чиққани йўқ. Кун кечгача ўн турланади. Қуёш йилт этиб чиқмасдан осмонга яна булут ўрмалайди, гоҳ шивалаб, гоҳ жадаллаб ёмғир ёғади. Деҳқон ташвишда. Эрталаб сеялка ўтган ерга кечда чизел уради, қатқалоқ юмшатади.

Ана шундай кунларнинг бирида колхознинг тажрибали пахтакори Султон ака Матёқубов билан ер кавлаб чигит кўриб юрган эдик. Зовурнинг нариги томонидан кимдир сакраб ўтдида, биз томонга жадал кела бошлади. Қўшни бригада бошлиғи Отабой Худойберганов экан. Кўринишдан хафа, маъюс кўришди.

— Ерни бузиб қайта чигит экмасак бўлмас, нима маслаҳат берасиз, правление рухсат берармикин? — сўради у.

— Правление ва партком рухсат бергани билан қўшни ва мусобақадош сифатида буни мен маслаҳат бермайман, — гапга аралашди Султон ака.

Отабой ялт этиб Султон акага қаради.

— Сабаб?

— Сабаби — ерда ғубор қолдирмай тупроқ шўри яхшилаб ювилди. Энди пешма-пеш қатқалоқни юмшатиб, чигитга ҳаво бер. уруғ тўла униб чиқмаса унда мен айбдор.

Султон ака куни билан дала айланиб юрагида йиғилиб қолган гапларини энди айтмоқда эди.

— Демак, ерни бузиб қайта экишга қаршисиз шундайми? — атайин сўрадим ундан.

— Ҳа, қаршиман, — Султон ака шундай деди-да, энгашиб бир қисм тупроқни олиб бармоқлари билан эзди. У кафтини очганида қизғиш тупроқ увадаланиб ерга тўкилди. — Кўрдингизми? Шўр яхши ювилмаганида тупроқ копток бўлади. Бунисининг орасида эса ҳаво бор. Қатқалоқни юмшатгунча шу ҳаво чигитни сақлаб туради. Шу сабабли мен чигитни қайта экишга қаршиман.

Кечда Султон аканинг таклифини мутахассислар билан муҳокама қилдик.

Колхозда 1521 гектар майдоннинг 1000 гектарига чигит тушган. Агар шу ерларни бузиб, қайта чигит эксак, уруғнинг кўкариши камида 20 кунга кечикади. Демак, пахта сентябрда эмас, октябрда пишади. Ҳосилнинг сорти пасаяди, даромад озаяди.

Бу йил Амударёда сув камчил бўлиб, шўр ювишда анча қийналган бўлсак ҳам экин майдонларимизнинг ҳаммасида тупроқ шўрини сифатли қилиб ювган эдик. Барча кучни — одамларни ҳам, техникани ҳам қатқалоққа қарши сафарбар этиш лозим. Уруғ унмаган ерга қора чигит кўмамиз, гектарларни тўлдирамиз. Ана шундагина Султон аканинг айтганидек бўлади.

Эртаси куни очиқ партия йиғилиши бўлди. Унга барча бригада бошлиқлари, табелчилар, кекса ва тажрибали пахтакорларни ҳам таклиф этдик. Йиғилишда чигит экишдаги аҳвол муҳокама қилинди. Ҳар бир ғанимат фурсатдан фойдаланиб, чигит экишни жадаллик билан давом эттириш, қатқалоқни пешма-пеш юмшата бориш тўғрисида қарор қабул қилинди. Барча коммунистларга тегишли вазифалар топширилди. Колхозда ҳаммани дала ишларига сафарбар деб эълон қилдик.

...Кунлар жўнашиб кетди. Кўклам ташвишлари ортда қолди. Офтобнинг нури тупроқни қиздириши билан қатор ораларида ниҳоллар ғуж бўлиб кўкариб чиқди. Бу туну-кун қилинган ҳалол меҳнатнинг нишонаси эди...

Яқинда 11-бригада коммунистларининг йиғилиши бўлди. Унда июль ойидаги ғўза парвариши тадбирлари белгилаб олинди. Бригадада 7 коммунист бор. Бригада партия ташкилотига тажрибали механизатор Раҳим Маҳмудов секретарлик қилмоқда. Коммунистлар ғўза парвариши даврида бажариладиган барча ишларда етакчилик қилишади. Раҳим Маҳмудов ва Қадам Худоёров ғўза қатор ораларини культивация қилмоқдалар. Коммунист Зуҳра Қодирова ҳамма сувчиларга ибрат кўрсатиб ишлаяпти.

Султон Матёқубов бошлиқ бригада коммунистлари ҳар бир ишда ўз ҳамкасбларига ўрнак кўрсатиб ишламоқдалар. Механизатор Омон Рўзиматов ғўзаларни сифатли культивация қилмоқда.

Колхоз партия ташкилоти бригадалар ўртасида ўзаро мусобақани авж олдирмоқда. Кишиларга унумли меҳнат қилиш ва маданий ҳордиқ чиқариш учун тўла шароит яратиб берилди. Дала шийпонлари зарур жиҳозлар билан таъминланди. Мавсумий ошхоналар ташкил қилинди.

Дала шийпонлари оммавий-сиёсий ишлар маркази ҳам бўлиб қолди. Икки ўринда ташкил қилинган агитпунктга бирлашган 50 агитатор, шунингдек 19 сиёсий ахборотчи доим пахтакорлар билан бирга. Айниқса сиёсий ахборотчилардан Рўзимат Матёқубов, Отажон Раҳимов, агитаторлардан Гавҳар Ҳакимова, Эркин Каримов, Чиннигул Хўжаеваларнинг ўтказаётган суҳбатлари ҳаммада қизиқиш уйғотяпти, кишиларни унумли меҳнат қилишга ундаяпти. Улар ҳозир Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг II Пленуми қарорларини колхоз аъзоларига ўқиб, тушунтириб бермоқдалар. Колхоз партия ташкилоти ҳисобида турувчи 147 коммунистнинг ҳаммаси меҳнатда ҳам, жамоат ишларида ҳам бошқаларга ўрнак бўлмоқда. Улар беш йилликнинг дастлабки йилида колхоз пахтакорлари олдига қўйилган улкан вазифа — 1521 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 45 центнердан «оқ олтин» етиштириш юзасидан олинган социалистик мажбуриятга яраша меҳнат қилмоқдалар.

С. АБДУРАҲМОНОВ,
Қўшкўпир районидаги Киров номли колхоз партия комитетининг секретари.

Суратда: (чапдан) Чирчиқ электрохимия комбинатининг смена бошлиғи Р. Таришняк, аппаратчи С. Исроилов, Тошкентдаги «Компрессор» заводининг слесари Б. Алимов ва Тошкент тўқимачилик комбинати ип фабрикасининг ишчиси В. Сероштановаларни кўриб турибсиз. Улар тўққизинчи беш йилликнинг қалдирғоч йили топшириқларини барвақт бажаришга сўз беришган. Бу ишчилар 1971 йилнинг дастлабки етти ойи топшириқларини ҳам муддатидан олдин адо этдилар.

И. Глауберзон фотолари.

Ишчи имконияти

ДАҚИҚА ҚАДРИ

Бир дақиқа... Кўз илғамас дақиқалар катта даврнинг бир нуқтаси, югураётган вақтнинг қадами. Аммо, бирон коллективнинг ишига боқсангиз, дақиқалар қадрини биласиз. Минутлар гўё экономикамиз тараққиётининг зиналарига ўхшаб кетади.

Лоақал, республикамиз саноатини олиб кўрайлик. Ҳозир саноат соҳасида бир минутнинг салмоғи 1924 йилдаги бир минутдан юз баравар зиёддир. Бошқача айтганда, бундан 47 йил илгари салкам икки соатда тайёрланган маҳсулот ҳозир бир минутдаёқ ишлаб чиқарилмоқда.

Томчида қуёш акс этганидек саноатимизнинг бу гигант ўсиши Тошкент тўқимачилик комбинатида яққол кўринади. У Урта Осиёда энг йирик тўқимачилик корхонаси, Иттифоқимизда ҳам йирик корхоналардан бири ҳисобланади. Бу ерда 12 минг киши ишлайди. Йигирув фабрикалари ишига бир назар ташлайлик. Комбинатда учта йигирув фабрикаси бор. Кўплаб касблар орасида асосийси ва энг малакалашгани йигирувчи касбидир. Бу касбда минутлар у ёқда турсин, ҳатто секундлар билан ҳам ҳисоблашга тўғри келади. Барча ишлар механизациялашган, аммо йигирувчига ҳам иш кўп. У ўз участкаси бўйлаб ишни соатлаб кузатиш, узилган ипларни улаши, галтакларни алмаштириб қўйиш, хуллас, тинимсиз жараёнга кўз-қулоқ бўлиб туриши керак.

Энг қийин жараён — ип узилишини тугатишдир. Бунга йигирувчининг камида 25 процент вақти кетади.

Одатда, йигирувчининг чаққон қўллари шу қадар мослашиб кетадики, уларнинг ипни қандай улаётганини кўз илғамайди. Ҳисоб-китобларга қараганда, бир узилган ипни улашга ўртача 3,5-4 секунд кетаркан. Тажрибасизроқ ёки янги келган ишчи бунга 4,2-4,3 секунд сарфлайди, энг устаси эса 2,7-2,8 секундда улаб юбораолади. Бундан ҳам қисқа вақтда моҳирона улайдиганлар бор.

Баъзилар ярим-бир секунднинг катта ишлаб чиқариш жараёни учун нима фарқи бор, деб ўйлашлари мумкин. Ҳолбуки, фарқ жуда катта. Гап шундаки, бир сменанинг ўзида йигирувчига бир-икки марта эмас, юз марталаб узилган ипни улашга тўғри келади. Йигирувчи қанча тез уласа узилиш вақти шунча камаяди. Бўш вақтида эса техника жиҳозларига қарайди-валикларни, цилиндрларни тозалайди. Демак, техника жиҳозларига қараб туриш юқори унумдорликни таъминлайди. Агар йигирувчи узилган ипларни секин уласа, иши чўзилиб асбоб-ускуналарга яхши қарай олмайди, сўнгра ип узилиши ҳам кўпаяверади.

Йигирувчи маҳорат эгаси бўлса у бир қанча нуқсонларни ўзи йўқотади, бунинг учун мастер ёрдамчисини чақириб ўтирмайди, демак вақти ҳам тежалади.

Ҳисобларга кўра ҳозир ҳар минг урчуққа ўртача 125-130 ип узилиши тўғри келади. Авваллари 160 тага тўғри келарди. Бошқача айтганда ҳозир илғор йигирувчи бир сменада жами 5062 секунд вақтини узилган ипни улашга сарфлайди. Масалан, иккинчи фабрика ишчиси Любовь Сергеевна Герасимова етти йилдан буён коммунистик меҳнат зарбдори деган номни оқлаб келмоқда. Унинг ип улаш маҳорати таҳсинга сазовор. У кундалик нормасини муттасил 110-115 процент адо этмоқда. Ўртоқ Л. Герасимова 18 ишчига йигирувчилик касбини ўргатди.

У ипни улашга 2,8 секунд сарфлайди. Бу улашга кетадиган ўртача вақтдан 0,8 секунд кам. Ҳар минг урчуққа соатига 105 ип узилиши тўғри келади. Бир сменада моҳир йигирувчи ип улашга 3180 секунд вақт сарфлайди.

Биринчи фабриканинг таниқли йигирувчиси Людмила Федоровна Коровяковская кундалик нормасини доимо ошириб бажаришга эришаяпти. У бир ип узилишига ўртача 2,5 секунд сарф қилмоқда. Минг урчуққа соатига 110 ип узилиши тўғри келяпти. 8 соатда ип улашга 2974 секунд сарфлайди.

Бу икки пешқадам ишчи ҳар сменада бутун комбинатдагига нисбатан 31-35 минутдан вақт ютишмоқда.

Кўриниб турибдики, дақиқалар ҳам йигирувчи ишида катта роль ўйнайди. Ярим соат вақт йўқолиши сиртдан арзимагандек кўринса-да, бу ҳар сменада 8 килограмм маҳсулот бой берилди, демак. Агар 534 йигирувчи Коровяковская ёки Герасимова ва шу каби илғор йигирувчиларга ўхшаб ишласа йилига қўшимча 1964 тонна маҳсулот олинарди. Бундан 12 миллион метр газлама тўқиш мумкин бўларди. Оддийроқ тушунтирганда, бутун республикамиздаги хотин-қизларнинг ярмисига яна биттадан кўйлак тикиларди.

Комбинат йигирувчилари ана шундай резервларни моҳирона ишга солиш билан корхона шуҳратини янада оширишлари мумкин.

И. БОЛОТИН.

МЕҲНАТГА ЯРАША ҲАҚ

Колхозчилар беш йил мобайнида ой сайин гарантияланган меҳнат ҳақи олиб келмоқдалар. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «ижтимоий ишлаб чиқаришни ривожлантиришда колхозчиларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш тўғрисида» деб чиқарган қарорига мувофиқ 1966 йил 1 июлдан бошлаб бу тадбир амалга оширилмоқда.

Бу — унча катта муддат бўлмаса ҳам ажойиб натижаларга эришилди. Колхозчиларга ойлик гарантияланган меҳнат ҳақи тўлаш каби муҳим социал-иқтисодий тадбир колхоз ишлаб чиқаришини ривожлантиришда янги босқичга асос қўйди.

Хўжаликлар иқтисодий жиҳатдан мустаҳкамланди. Ўтган йилда эришилган натижалар буни тасдиқлайди. Бултур деҳқончилик тарихида мисли кўрилмаган даражада мўл ҳосил етиштирилди.

Колхоз қишлоқларининг қиёфаси ўзгармоқда. Хўжаликларнинг, деҳқонлар, чорвадорлар, механизаторларнинг тобора кўп даромад олаётганлиги бунинг учун имконият яратиб бермоқда.

СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги колхоз ишлари бошқармасининг бошлиғи П. А. Макеев ТАСС мухбирига қуйидагиларни айтди: колхозчиларнинг меҳнат ҳақи (ишланган киши-куни ҳисобида) 1965 йилдаги 2 сўм 68 тийиндан ўтган йили 3 сўм 85 тийинга ортди.

Меҳнат унумдорлиги меҳнат ҳақига нисбатан илдам ортиб борган тақдирдагина ишлаб чиқариш муваффақиятли ривожланиши мумкин эканлигини ҳаёт тажрибаси исбот қилди. 1965—1967 йилларда меҳнатга тўланган ҳақ меҳнат унумдорлигига нисбатан ортиқ эди. Янги системанинг жорий қилиниши натижасида бунга эришилди. Колхозларда меҳнат ҳақи даражасини кескин суратда ошириш зарур бўлиб қолган эди. Шундан кейин бу соҳада ўзгариш рўй берди.

Ўтган йили колхозчиларнинг меҳнатига тўланган ҳақ 6,4 процент ортди. меҳнат унумдорлиги эса шундан аввалги йилдагига нисбатан 8,8 процент кўпайди.

Шу нарса диққатга сазоворки, эндиликда колхозчиларнинг меҳнатига тўланаётган ҳақ даражаси совхозлардаги ходимларнинг тегишли категориялари олаётган меҳнат ҳақи даражасига яқинлашиб қолди.

Яна бир муҳим фактни келтириб ўтамиз. Механизаторларнинг, деҳқонлар ва чорвадорларнинг меҳнат ҳақи идора-бошқариш аппарати ходимларининг, мутахассисларнинг ва хизмат кўрсатувчи ходимларнинг меҳнат ҳақига нисбатан тезроқ орта борди.

Энг муҳим натижа шуки, меҳнатга гарантияланган ҳақ тўланиши билан бир вақтда маҳсулот тайёрлаш кўпайди, меҳнат унумдорлиги ошди. Янги система барча колхозларга, уларнинг иқтисодий тараққиёти қай даражада бўлишидан қатъий назар, ижобий таъсир кўрсатди. Аммо экономикаси мустаҳкамланиши лозим бўлган колхозларга янада кўпроқ ижобий таъсир кўрсатди.

Дастлабки якунлар ана шундай. Ҳали кўп иш қилиш керак. Партия XXIV съездининг Директиваларида колхозларда меҳнатга ҳақ тўлашни бундан буён ҳам такомиллаштириш кўзда тутилган. Бу соҳадаги принцип ҳаммага маълум: яхши меҳнат учун, яхши натижалар учун кўпроқ ҳақ тўланади.

(ТАСС мухбири).

ИШНИНГ КЎЗИНИ БИЛИБ...

Иқтисодий тарбия масалалари

КПСС Марказий Комитети июль Пленуми (1970 йил) қарорларида «Қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг унумдорлигини кўтариш йўлларидан бири қишлоқ хўжалигини малакали механизаторлар ва бошқа кадрлар билан таъминлашдир» деб кўрсатиб ўтилган эди. Ана шундай кадрларни тайёрлашда эса умумий таълим мактаблари база ролини ўташи зарур. Ҳозирги вақтда ўрта умумий таълим мактабларининг вазифаси — ўқувчиларни фақат олий ўқув юртларига кириш учун тайёрлабгина қолмай, балки уларга касб танлашда ёрдам бериш ҳамда уларни халқ хўжалигининг барча тармоқлари учун фойдали кишилар қилиб етиштиришдан иборатдир. Маълумки, республикамиздаги мактабларнинг 80 процентдан ортиғини қишлоқ мактаблари ташкил этади. Кўриниб турибдики, қишлоқ хўжалигимизни етарли даражада малакали кадрлар билан таъминлаш учун катта имкониятларга эгамиз.

Шу ўринда ўрта мактабда ўқитиладиган барча фанлар қатори математиканинг роли муҳимлиги хусусида тўхталиб ўтишга тўғри келади. Бинобарин, 1968 йил 8 майда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети «Умумий таълим мактабларида математика ўқитишнинг аҳволи ва уни яхшилаш тадбирлари тўғрисида» махсус қарор қабул қилган эди. Қарорда кўрсатилишича, ўқувчилар математика назариясини ўрганибгина қолмай, балки олган билимларини амалда ишлата олишлари, улардан амалий, иқтисодий масалаларни ечишда фойдалана билишлари лозим. Мактабни битирувчилар ҳозирги замон саноати ва қишлоқ хўжалигининг ишлаб чиқариш асослари билан яқиндан танишган бўлишлари керак.

Лекин республикамизнинг барча мактабларида ўқувчиларнинг математик билимлари ана шундай талаб даражасида эмас. Урта мактабни битирувчиларнинг баъзилари айрим ҳолларда мураккаб математик тенгламаларни ечиб, айниятлар ва геометрик теоремаларни исбот қила олсалар ҳам, аммо қишлоқ хўжалиги экономикасига доир масалаларга келганда қийналиб қоладилар. Сўзимизнинг далили сифатида мисол келтириб ўтмоқчиман. Биз Тошкент қишлоқ хўжалик институти студентларига пахта йиғим-терими ва қишлоқ хўжалигининг бошқа ишларига алоқадор бўлган бир неча савол билан мурожаат қилдик. Чунончи, маълум майдондаги пахта ҳосилини қандай чамалаб, ҳисоблаш мумкин? Пахта териш ёки ворох машинасининг бир кунлик иш унуми қандай аниқланади? 1 гектар майдонда неча минг туп ғўза борлигини топиш учун қандай математик амаллар бажарилиши лозим? Хуллас, шуларга ўхшаш саволларга қониқарли жавоб ололмадик. Бунинг сабабларини қидириш керак, албатта.

Маълумки, мавжуд математик дарсликларда қишлоқ хўжалик агротехникасига, экономикасига ва техникасига тааллуқли бўлган математик формулалар ва боғланишлар етарли эмас. Иккинчидан эса, ўқув ва тарбия ишларида ўқувчиларни қуршаб турган қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг хусусиятлари, шу жумладан, пахтачилик, ипакчилик, қоракўлчилик ва бошқалардан мисол ва масалалар, график ва жадваллар кам қўлланилади. Шуни айтиш керакки, ҳатто янги экспериментал математик дарсликларда ҳам аҳвол ўзгармаган. Профессор А. И. Марушевич таҳрири остида босилган (IV синф учун) «Математика» дарслиги шулар жумласидандир.

Математика дарсини мумкин қадар қишлоқ хўжалик экономикаси билан боғлаб олиб бориш зарурлигини мисоллар орқали кўрсатишдан олдин, экономикага алоқадор бўлган баъзи мулоҳазаларимизни айтиб ўтмоқчимиз. Бундан 50 йил муқаддам доҳиймиз В. И. Ленин «Совет ҳокимиятининг навбатдаги вазифалари» асарида меҳнаткашларни экономик (иқтисодий) тарбиялаш зарурлигини алоҳида уқтириб ўтган эди. Доҳий томонидан илгари сурилган бу ғоя эндиликда партия ва ҳукуматимиз томонидан изчиллик билан давом эттирилмоқда.

Иқтисодий тарбиялаш — бу даставвал ҳисоблай олиш, таҳлил қилишдир, бу эса математикани билиш, унинг амалий имкониятларидан онгли равишда фойдаланиш демакдир. Бошқача қилиб айтганда, болаларимизни амалиётга ўргатиш керак, деган сўздир. Шунга эришиш керакки, ўқувчилар турли формула ва математик боғланишларни мактаб партасидаёқ ўрганиб чиқсинлар. Агар биз математика ўқитишни атрофимиздаги аниқ мисол ва масалаларга асосланиб олиб бормасак, кўзлаган мақсадимизга эриша олмаймиз.

Ўқитувчи алгебраик ифодалар устида тўхталганда, қишлоқ хўжалик экономикаси билан алоқадор бўлган, ҳосилнинг таннархини ва пахтанинг конденцион оғирлигини ҳамда сут-қаймоқда сувнинг миқдорини ҳисоблаш, пилланинг намлигини аниқлаш ва шуларга ўхшаш бошқа амалий масалалар билан боғлиқ бўлган формулаларга алоҳида тўхталиб ўтиши мақсадга мувофиқдир. Шунингдек, айрим геометрик мавзуларни ўтиш пайтида ер майдонини планлаштириш, экиш майдонини тўғри аниқлаш ва экишни иқтисодий талабларга кўра жойлаштириш, пахта пунктида ғарамларнинг ҳажмини ҳисоблаш ва шунга ўхшаш масалаларни методика талабларига риоя қилган ҳолда кўздан кечириб чиққан маъқул. Шундай қилингандагина биз ўқувчиларга бўлажак ихтисослиги бўйича уларни математиканинг барча усулларидан кенг фойдалана билишга ўргата олган бўламиз. Бунга мисол тариқасида халқ хўжалигида чизиқли программалаш усулини қўлланишни тавсия қиламиз.

Қишлоқ хўжалигига доир математик машғулотларни дарсдан ташқари вақтларда — математик тўгаракларда, экскурсиялар пайтида, математик кечаларда ўтказиш ҳам қулай. Бунда айниқса, қуёш нуридан қишлоқ хўжалик ишларида фойдаланишга доир турли ҳисоблашлар. ҳосил тенгламасини ўрганиб чиқиш, суғориш билан боғлиқ бўлган тенгламаларни муҳокама қилиш, ғўза баргини дефолиация қилиш йўли билан тўктиришга оид ҳисоблашларга катта эътибор билан қараш лозим.

Хулоса қилиб айтганда, ўрта мактаб математика дарслигининг деярли ҳар бир мавзусига ана шундай қишлоқ хўжалиги билан боғлиқ мисол ва масалаларни танлаш керак.

Қишлоқ мактабларида математика ўқитилиши қанчалик ҳаётга яқинлаштирилса, республикамизнинг қишлоқ хўжалиги шунчалик равнақ топаверади, у етарли миқдорда малакали кадрлар билан таъминланади.

М. БЕНЬЯМИНОВ.
Тошкент қишлоқ хўжалик институти олий математика кафедрасининг доценти.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ВА ФРАНЦИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ДЕЛЕГАЦИЯЛАРИНИНГ ҚЎШМА БАЁНОТИ

(Боши биринчи бетда).

Шу сабабли синфий кураш тобора кескинлашмоқда. Ишчилар синфи йирик капиталнинг эксплуатациясига тобора бевосита дучор бўлмоқда ва у кучайиб бораётган жангларда ҳал қилувчи роль ўйнамоқда. Ишчилар синфи билан бирга бошқа социал табақалар ҳам синфий курашга қўшилмоқда. Монополистик режимлар авж олиб бораётган норозиликка, кўпинча монополияларнинг халққа қарши сиёсати омма ўртасида вужудга келтираётган ғоят кескин норозиликка доим дуч келмоқда. Меҳнаткашларнинг ва студент ёшларнинг бу курашда оммавий суратда қатнашаётганлиги, студент ёшларнинг жанговарлик қобилияти ва сиёсий онги ўсиб бораётганлиги янги ва муҳим фактдир. Турли социал табақаларга турли қарашлар ва турли диний эътиқодларга мансуб бўлиб, муқаррар инқирозга юз ўгирган эксплуатация ва жабр-зулм системасига қарши чиқаётган меҳнаткашлар, эркак ва хотин-қизлар сони тўхтовсиз ортиб бормоқда.

Қийинчиликлар авж олиб бораётган бир пайтда монополистик режим ўзининг антидемократик характерини тобора кучайтирмоқда. У жамият аъзоларининг ғоят кўпчилигини ташкил этган меҳнаткашларни ижтимоий ишларга раҳбарлик қилиш ва уларни бошқаришда ҳар қандай тарзда иштирок қилишдан четлаштирмоқда, адолатсиз сайлов системаларини жорий қилмоқда, касаба союз ҳуқуқларига ҳамла қилишга интилмоқда, халқ оммасининг асрий жанглар натижасида курашиб қўлга киритган эркинликларини бўғиб ташламоқда. Монополистик режим ишчилар ҳаракати ва демократик ҳаракатни бостириш воситаларини кучайтирмоқда, бир қанча мамлакатларда эса ҳатто фашизмни ҳамда унинг мисли кўрилмаган жиноятларини қайтадан вужудга келтириш учун йўл очиб беришга интилмоқда.

Халқлар буларнинг ҳаммаси монополистик капиталнинг кучқудратидан эмас, балки заифлигидан далолат бераётганлигини тобора аниқ-равшан кўриб билмоқдалар. Монополистик капитал ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларнинг муқаррар социал озодлиги йўлига ғов солиш учун беҳуда [illegible]

[illegible]

бутун инсониятни доим ҳарбий хавф остида қолдирмоқда. Бинобарин, халқларнинг ҳушёрлиги ва империалимзнинг қора ниятларига қарши, ўз мустақиллигини ҳимоя қилиш учун ва тинчликни сақлаш учун кураши доимий заруратдир.

Совет ва француз коммунистлари турли иқтисодий ва социал системадаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши учун курашиб келдилар ва бундан буён ҳам оғишмай курашаверадилар. Улар буржуазиянинг раҳбар доиралари ва ҳар қандай ниқобдаги сохта революционерлар илгари сураётган антикоммунизм ва антисоветизмга қарши курашмоқдалар ва қатъий кураш олиб бораверадилар. Тажриба шу нарсани яққол кўрсатиб турибдики, антикоммунизм ва антисоветизм аслида ишчилар ҳаракати ва бутун антиимпериалистик ҳаракат сафларини бузиш, демократик эркинликларга, меҳнаткашларнинг ва халқларнинг манфаатларига, тинчлик манфаатларига қилинаётган ҳамлани ниқоблашга хизмат қилади.

Империализм ҳеч қандай воситалардан ҳазар қилмай, тарих ғилдирагини орқага буриб юбориш учун беҳуда уринмоқда. Социализм, демократия, миллий мустақиллик ва тинчлик кучларининг активлашганлиги жаҳондаги вазият тараққиётини белгилаб берувчи омилдир.

Америка империализмининг Вьетнамда, Ҳинди-Хитойнинг ҳамма қисмида озодликка интилаётган халқларга қарши қилаётган агрессияси муқаррар барбод этилади. Совет ва француз коммунистлари Вьетнам, Лаос ва Камбоджа халқларининг адолатли курашини, уларнинг масалани сиёсий йўл билан ҳаққоний ҳал этишга қаратилган ва аввало, Америка қўшинларининг ҳаммасини олиб чиқиб кетишга асосланган таклифларини қўллаб-қувватламоқдалар ва бутун чоралар билан қўллаб-қувватлайверадилар.

Яқин Шарқда Исроилнинг экспансиячи раҳбар доиралари халқаро майдонда тобора яккаланиб қолмоқдалар. Лекин шунга қарамай, АҚШнинг ҳарбий, молиявий [illegible]

[illegible]

га эришдилар. Совет ва француз коммунистлари жаҳондаги антиимперилаистик ҳаракатга тобора катта ҳисса қўшаётган Латин Америкаси халқларининг кураши билан бирдам эканликларини изҳор қиладилар.

Европадаги, аввало, шу қитъадаги социалистик мамлакатларнинг ташаббуси туфайли коллектив хавфсизлик системасини ва барча давлатлар ўртасида ҳуқуқий жиҳатдан тенг, ўзаро наф келтирадиган ҳамкорликни вужудга келтириш учун кўпданоқ пайт келди, деган ғоя тобора янги мавқеларни эгалламоқда. Совет ва француз коммунистлари ана шу мақсадларга эришиш учун йўл очиб бериш ниятида давлатларнинг умум Европа кенгашига тайёргарлик кўришни ва дастлабки ҳеч қандай шартлар қўймай, бу кенгашнинг ўтказилишини ёқлаб чиқдилар ва ёқлаб чиқаверадилар. Улар бу кенгашга тайёргарлик ва унинг муваффақиятли ўтказилиши халқларнинг ўз иши бўлиб қолмоғи учун ҳамма чораларни кўрадилар. Улар мана шу мақсадга эришиш йўлидаги барча ташаббусларни бундан буён ҳам қўллаб-қувватлайверадилар.

Грецияда, Испанияда, Португалияда, АҚШда, бошқа кўп мамлакатларда коммунистлар, демократлар жуда қаттиқ репрессия қилинмоқда. Совет ва француз коммунистлари империалистик реакциянинг ҳамма қурбонлари билан бирдамдирлар ва бундан буён ҳам астойдил бирдам бўладилар.

III.

Капитализмнинг кризиси, капитализм вужудга келтираётган социал адолатсизлик, агрессив урушлар, халқаро осойишталикка таҳдид — буларнинг ҳаммаси янги, адолатли ва инсонпарвар ижтимоий тузум ўрнатишни зўр бериб талаб қилмоқда. Социализм худди ана шундай тузумдир.

Социализм эндиликда эзгу истаккина бўлмай, ҳозирги замон жамияти тараққиётининг бутун бориши унга замин тайёрлади. Ривож топган капиталистик мамлакатларда социализм учун кераклн моддий омиллар кўпданоқ мавжуддир. Социализм иқтисодий ва социал тараққиётнинг талаблари ва имкониятларига мос бўлиб тушадиган ягона системадир. Бу нарса социализм принципларидан келиб чиқади ва унинг ана шундай ягона система эканлиги амалда исбот қилингандир. Социализм ва фақат социализмгина меҳнаткашларнинг ва умуман бутун халқнинг қонуний орзу-тилакларига жавоб беради.

Адолатлироқ жамият бўлишига интилаётган меҳнаткашлар оммасига социализм шундай шароитларни яратиб берадики, бу шароитда ишчи ниҳоят ўзи учун ва эркин ҳамда тенг ҳуқуқли кишиларнинг бутун жамияти манфаатлари йўлида меҳнат қилади.

Социализм ва коммунизмнинг мақсади айни вақтда инсонни социал тенгсизлик, эксплуатация ва жабр-зулмдан халос қилишдан, бутун халқнинг фаровон яшашидан, ҳар бир инсон шахсини эркин ривожлантириш учун шарт-шароит вужудга келтиришдан иборат.

Ишлаб чиқариш воситаларининг ижтимоий мулклигига асосланган социализмгина халқ манфаатлари йўлида кризиссиз, планли иқтисодий ривожланишни таъминлаш имконини беради. Социализмгина чинакам сиёсий ва иқтисодий демократия учун, ишлаб чиқариш ва жамиятга раҳбарлик қилиш ҳамда уларни бошқаришда кенг халқ оммасини самарали қатнаштириш учун, ҳар бир граждан ўз социал ва сиёсий ҳуқуқларини эркин амалга ошириши учун шарт-шароит яратиб беради. Демократияни доим ривожлантира бориш — социализмни ривожлантириш шарти, ҳаётий заруратдир.

Социализм — бутун инсониятнинг келажагидир.

Социализм ер куррасининг учдан бир қисмида ғалаба қилди. Социалистик мамлакатлар тўплаган бебаҳо катта тажриба шу нарсани яққол кўрсатиб турибдики, марксизм-ленинизм таълимотига мувофиқ социализм қурилиши умумий принципларга асосланади ва айни вақтда ҳар бир мамлакатнинг миллий хусусиятлари ва тарихий шароитларига кўра, турли формаларда ривожланади. Ҳар бир миллат социализмга бориш йўлида ишчилар синфи ва меҳнаткаш аҳоли бошқа табақалари ҳокимиятининг у ёки бу хусусиятларига, демократиянинг у ёки бу формаларига, жамиятни иқтисодий ва социал қайта қуришнинг у ёки бу усулларига ўз ҳиссасини қўшмоқда ва қўшаверади.

Социализм мамлакатларининг муваффақиятлари ва уларнинг мустаҳкамланиши жаҳон тараққиётида ҳал қилувчи роль ўйнайди. Бу эса барча халқларнинг социал озодлиги ва хавфсизлиги манфаатларига мос бўлиб тушади. Совет ва француз коммунистлари инсониятнинг энг юксак ниятларини амалий ишларда гавдалантираётган социалистик система мамлакатларида янги жамият қуриш иши билан астойдил бирдам эканликларини изҳор қиладилар ва барча социалистик давлатларнинг жипслиги манфаатларини кўзлаб ҳаракат қилишга қатъий қарор берганликларини билдирадилар.

Социалистик давлатларнинг биргаликда тақдим этаётган таклифлари ва сиёсий ташаббуслари, чунончи, Европада қуролли кучларни қисқартириш, ядро қуролига эга бўлган беш давлатнинг конференциясини чақиришга қаратилган совет таклифлари ва бошқа таклифлар бутун халқаро вазиятни ривожлантиришга ижобий таъсир кўрсатади.

Социалистик идеалларнинг олижанoблиги ҳозирги даврда жисмоний меҳнат билан ҳам, ақлий меҳнат билан ҳам шуғулланаётган тобора кенг меҳнаткашлар оммасининг ақл-идрокини ўзига жалб этмоқда. Шу сабабли ҳатто буржуа сиёсатдонлари ва монополияларнинг малайлари ҳам кўпинча лўттибозлик қилиб бизлар ҳам «социализмга интилмоқдамиз» демоқдалар. Ўнг ва «сўл» оппортунистлар социализм тўғрисида ҳадеб гапираверадилару социализмга ўтиш муносабати билан қўйиладиган конкрет революцион вазифаларни ҳал этишга келганда думларини қисиб қоладилар. Улар халқ оммасининг кучига ишонмайдилар.

[illegible]

пролетар интернационализми негизида, 1969 йил кенгашида коллектив суратда белгилангач мақсад ва принциплар асосида жаҳондаги барча коммунистик партияларнинг сиёсий ва ғоявий жипслигини мустаҳкамлаш учун қатъий ҳаракат қилаверадилар.

Империалистик пропаганда, шунингдек, ўнг ва «сўл» ревизионистлар ва оппортунистлар пролетар интернационализмини коммунистик партияларнинг мустақиллиги, суверенитети ва ҳуқуқий жиҳатдан тенглигига қарама-қарши қўйишга уринмоқдалар. Улар шу мақсадда чекланган суверенитет деб аталмиш назария тўғрисидаги афсонани ва гўё жаҳон тақдирини халқлар иштирокисиз биргаликда ҳал қиладиган иккита «ғоят қудратли давлат» тўғрисидаги демагогик эртакни тўқидилар. Совет ва француз коммунистлари тухматдан иборат ана шундай уйдурмаларга қарши курашмоқдалар ва курашаверадилар.

Миллатларнинг, шунингдек коммунистик партияларнинг мустақиллигини, суверенитети ва ҳуқуқий тенглигини ҳамда уларнинг ички ишларига аралашмаслик принципини сира ҳам рад этмаган ва камситмаган ҳолда коммунистлар ана шу принципларни ҳурмат қилиш ва уларга изчиллик билан амал қилишни ўзлари учун қонун деб ҳисоблайдилар. Шунинг учун ҳам қонун деб ҳисоблайдиларки, улар бирдамлик ҳамда ўзаро ёрдам билан биргаликда узвий равишда пролетар интернационализми мазмунини ташкил этадилар.

Улар шу нарсага аминдирларки, компартияларнинг кураш шароитидаги тафовутлар, ўртага қўйилган вазифаларни ҳал этишга турлича ёндашувлар ва айрим масалалар устидаги келишмовчиликлар сира ҳам миллатчиликка, ажралиб яккаланиб қолишга, жаҳон коммунистик ҳаракати сафларининг бузилишига олиб келмаслиги керак, империализмга қарши биргаликда курашдан воз кечишга олиб келмаслиги керак. Совет ва француз коммунистлари коммунистик ҳаракат принципларига, бу ҳаракат мақсадларига, жаҳон социализмига доғ тушириш йўлидаги ҳар қандай урунишларга кескин суратда қарши чиқиб, халқаро майдонда коммунистик ва ишчи партияларнинг ҳаракат бирлигини ривожлантириш учун курашаверадилар ва ҳусусан антиимпериалистик курашнинг ҳал қилувчи проблемалари тўғрисида гап борганида бу бирликни ривожлантириш учун курашаверадилар.

Ҳозирги вақтда бутун жаҳонда янгидан-янги жуда кўп кучлар империализмга қарши курашга қўшилмоқдалар. Уларнинг бирлиги, коммунистлар билан иттифоқи бу курашда муваффақият қозонишнинг муҳим шартидир. Совет ва француз коммунистлари барча демократик партияларнинг, шу жумладан социалистик партиялар, барча прогрессив миллий ва халқаро ташкилотларнинг, улар амал қилаётган сиёсий, фалсафий ва диний эътиқодлардан қатъи назар, антиимпериалистик кураш ва биргаликда ҳаракат қилишга доир масалалар юзасидан конструктив фикрлашиб олишнинг янги имкониятларидан қатъий фойдаланаверадилар. Ҳозирги кунда бу кучларнинг ҳаммаси эксплуатацияга, жабр-зулм ва урушга қарши курашда ўз ўринларини эгаллаб турибди. Бу кучлар тинчлик, демократия ва социализм учун курашда самарали қатнашганлари тақдирда келгусида янги жамият қурилишида иштирок қила оладилар.

Совет ва француз коммунистлари келажакка ишонч билан қарайдилар. Улар келажак социализмники эканлигини биладилар!

Инсон қудрати билан тошда гул ўстириш мумкин. Буни Хоразм областининг қўли гул механизаторлари ҳам исбот қилишмоқда. «Узсельхозтехника» Урганч район бирлашмасининг механизаторлари қум барханлари билан қопланган майдонларни текислаб боғ-роғларга айлантирмоқдалар. Суратда: ер текислаш отрядининг механизаторлари қўриққа ҳужум қилишмоқда. Сиз суратда кўриб турган бу қум барханлари ўрни ҳам келгусида боғ-бўстонга айлантирилади.

К. Отаев фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

АХБОРОТ

СИРДАРЁ

ЯНГИ ЗАВОД

Янги ерларни ўзлаштириш ва суғоришда ирригация ва мелиорация ишларини такомиллаштириш жуда катта аҳамиятга эга. Ирригация ва мелиорация қурилишлари муддатини қисқартириш мақсадида «Янгиерпромстрой» бошқармаси Янгиер шаҳрида резина-техник қувурлар ва эгилувчан шланглар заводи қурилишини бошлаб юбордилар.

Бу завод ишга тушгач, Мирзачўл ва Қарши чўлларини ўзлаштиришга хизмат қилади.

ТЕАТР КУНИ

Меҳнаткашларга маданий хизмат кўрсатишнинг янги форма ва усуллари юзага келаяпти. Сирдарё область партия комитети область музикали ва комедия театри ижодий коллективининг ташаббуси билан «Театр куни» ташкил этди.

Театр коллективи ҳар районда бир ҳафта бўлиб, колхозчиларга ва совхоз ишчиларига концерт-томошалар кўрсатмоқда. Санъаткорлар Янгиер, Боёвут, Пахтакор, Гулистон районларида «Театр куни» ўтказдилар.

АТЕИСТЛАР ҲАФТАЛИГИ

Аҳоли ўртасида атеистик пропагандани кучайтириш мақсадида республика «Билим» жамиятининг ташаббуси билан Янгиер районида «Атеистлар» ҳафталиги ўтказилди.

Республика «Билим» жамияти лекторларидан Г. И. Громова, М. Е. Тонконогов, Д. И. Шайхутдинова ўртоқлар «Эскилик сарқитларининг зарари», «Фан ва дин», «Янги одатлар ва анъаналар», «Оилада болаларни атеизм руҳида тарбиялаш» каби мавзуларда лекциялар ўқидилар.

Т. ЖАМОЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СЎЗ — ТАЖРИБАКОРГА

МЕХАНИЗАТОР ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Ҳозирги деҳқон ҳазилакам киши эмас. Бундан 20-30 йил аввалги деҳқон билан қиёс қилиб кўрилса, уларнинг орасида ер билан осмонча фарқ борлиги яққол сезилади.

У агрономия илмидан хабардор. Айни пайтда механизация билан иш юритадиган киши. Топшириқни кўр-кўрона бажарадиган оддий ижрочи эмас, фикрловчи, изланувчан шахс.

Ёзёвон чўлининг баҳодирларидан Охунбобоев районидаги «Ленин йўли» колхозининг механизатори Файзулла Абдуллаев ҳозирги кундаги ана шундай деҳқонларнинг бири.

Ўтган йили Файзулла ака бир янгилик яратди: ғўзани табақалаб ривожлантиришда маданий ўғитларни мослама ёрдамида ерга сепишни ўйлаб топди.

Тўғри, машҳур ихтиролар олдида Файзулла аканинг кашфиёти аҳамияти жиҳатдан анча кичик туюлиши мумкин. Нима бўпти, бор-йўғи ўғит сепадиган сеялкага битта бошқарғич — регулятор ўрнатибди-да, дейдиган одамлар топилар.

Лекин нонниниг ушоғи ҳам нон деганларидай, бу ҳам кашфиёт ва у одамларга, турмушга фойда келтиради. Кашфиёт доимо мана шу жиҳатдан муҳим. Файзулла Абдуллаевнинг кашфиёти ўзи ишлаётган колхозга катта фойда келтирди.

Механизатор ҳам ўғитни тежаб қоляпти, ҳам ҳосилдорликни оширяпти.

Бу кашфиёт қандай яратилди?

— Маданий ўғитлар мўл ҳосилнинг гарови, — дейди Файзулла Абдуллаев биз билан суҳбатда, — шундай экан азотли ўғитлардан тежамкорлик билан фойдаланиш керак.

Шу мақсадда Файзулла ака 1967 йилда ўз агрегатига тиркалган СУЗга (ўғит сепадиган аппаратга) бошқаргич ўрнатган. Бу яхши натижа берди. Масалан, айрим районларда ерости сизот сувлари ернинг юзасига тепчиб туради. Тошкент областининг Чирчиқ зонасида, Фарғонадаги Ёзёвон ерларида ва Андижон областининг Балиқчи ҳамда Бўз районларида худди шундай карталарни учратиш мумкин.

Бундай жойларда ғўзалар нотекис ривожланади, яъни картанинг бир жойида авж олиб ўсса, бошқа ерида ғўзаларнинг авжи пастроқ бўлади. Бу эса ўғитлашни қийинлаштиради.

Агар ўсмай қолган ғўзаларни ривожлантириш учун қўшимча ўғит берилса, бундай ғўзаларнинг аҳволи яхшиланади-ю, лекин баравж ғўзалар қўшимча ўғит таъсирида ғовлаб кетади ва ҳосилсиз бўлиб қолади. Бордию, қўшимча ўғит берилмаса, бундай ҳолда, ривожи суст бўлган ғўзалар ўсмай қолиб кетади. Бошқарғич ёрдамида ўғитланганда эса тракторчи ғўзаларнинг аҳволига қараб ўғитни тақсимлайди. Яъни ғўзалар гуркираб ўсган жойга камроқ, суст ривожланган жойларга қўшимча ўғит сепади. Шундай қилиб, нимжон ғўзалар қўшимча ўғит таъсирида ривожланиб баравж ғўзалар қаторига қўшилади, уларнинг ривожланиш суръати бирхиллашади. Майдондаги ғўзаларнинг ҳаммаси серҳосил бўлади.

Ғўзалари нотекис ривожланган майдонларга ўғитни мана шу тариқа тақсимлаш туфайли Файзулла ака ўтган йили 3200 килограмм азотли ўғитни тежаб қолди. Айни пайтда у механизаторлик қилаётган иккинчи бригада ўша йилда 70 гектаргик ернинг ҳар гектаридан 24 центнер ўрнига 27 центнердан ҳосил олди. 1968 йилда ҳосилдорлик 29 центнерга, 1969 йилда 31,5 центнерга ва ниҳоят ўтган юбилей йилида 33 центнерга кўтарилди.

Файзулла аканинг айтишича, бошқарғичли СУЗ билан ўғитлаш бундан бошқача дала шароитида ҳам қўл келади. Маълумки, шўр тупроқли ерларда уруғ ола кўкаради. Бир жойда ғўза ниҳолпари маржондай униб чиқса, бошқа жойда шўрҳокдан бўлак ҳеч нарса кўзга ташланмайди. Агар илгариги усул қўлланилиб, даланинг ҳамма жойи бир текис ўғитланса, кўчати чиқмаган жойларга қанча ўғит беҳуда сепилиб кетар эди. Бундай ҳолда ўғит исроф бўлишдан ташқари ернинг структураси ҳам бузилади.

Бошқарғич ёрдамида ўғит сепилса, ғўза йўқ ерларда СУЗ бекитилиб, дорининг исроф бўлишига йўл қўйилмайди. Бунинг ҳаммаси тракторчидан ўзи ўғитлаётган картанинг табиатини яхши билишни, ғўзаларнинг ўсиш даражасини аниқ ҳисобга олишни тақозо этади.

Меҳнатга механизация борган сари фаол аралашяпти. Қўл ва кетмон билан битадиган ишлар техника зиммасига дадил юкланиляпти. Омоч ва бўйинтуруқлар бугунга келиб тарихий-этнографик музейларнинг мулки бўлиб қолди. Чексиз экин майдонларида наъра тортаётган тракторлар дала ишларининг деярли ҳамма босқичларини бажаряпти. Механизация ёрдамида экин ерлари ҳайдалади, текисланади, бороналанади, уруғ экилади, культивация қилинади, ўғит сепилади, пахта, кўрак, подбор терилади. Ғўзапоялар юлиб йиғиб олинади. Маълум бўладики, фақат пахтачилик соҳасидаги меҳнатнинг деярли 70-80 процентини техника бажаради.

Механизация қишлоқ хўжалиги меҳнатига чуқур кириб бораётганлигини эътиборга олиб, моҳир механик-ҳайдовчи Файзулла Абдуллаев бир қатор таклифларни ўртага ташлади. У аввало механик-ҳайдовчилар тайёрлаш курсининг муддатини узайтиришни маъқул йўл, деб ҳисоблайди. Унингча, бундай курсларни 3 ёки 6 ойлик эмас, бир ёки бир ярим йиллик муддатга мўлжаллаб очиш керак. Негаки, уч ойлик курсларда ўқиган ёшлар механизация сирларини тўла эгаллаб ололмайдилар. Бундай қисқа курсни ўтган киши анча ғўр бўлиб, кўпинча ер ҳайдаш талабларини етарли ўзлаштириб олишга улгурмайди. Энг ёмони, чигит экишдек мураккаб ва моҳирлик талаб қиладиган ишни бундай ёш механизаторлар айтарли эплай олмайди. Ҳолбуки, чигитни сифатли экиш — пахта териш машиналарининг қулай ишлаши учун йил бошида яратилган шароитлардан биридир.

Йиллик курслар очилса, ёшлар олти ой давомида ҳайдовчиликни ва яна олти ойда агрономиянинг ўзларига алоҳида зарур қонун-қоидаларини ўзлаштириб олишлари мумкин.

Ҳозирги кунда ўриндиққа ўтириб, тракторни бошқара билишнинг ўзигина кифоя қилмай қолди. Файзулла Абдуллаевнинг эътиқодича, механизатор ўз соҳасини такомиллаштириши, ҳаёт талаблари даражасига кўтарилиш устида тинимсиз ўйлаши, изланиши керак.

Механизацияни такомиллаштириш учун кишининг махсус дипломли — конструктор бўлиши шарт эмас. Ҳар бир механик-ҳайдовчи меҳнат жараёнида бевосита практик фаолият бағрида ҳал қилиниши лозим бўлган хилма-хил ишлаб чиқариш-техника муаммоларига дуч келади.

— Бундай муаммолар бизни ўйлатиши керак, — деди сўзининг охирида Файзулла ака, — агар механизатор жиддий ўйласа, мулоҳаза юритса, муаммоларни ҳал этиш йўлларини излаб топа олади. Бу эса хўжаликка ҳам, давлатга ҳам катта фойда келтириши мумкин.

Биз Файзулла аканинг фикрларига қулоқ тутиб, унинг тимсолида меҳнатга ижодий муносабатда бўлаётган, халқ ва давлат манфаатларини кўзлаб иш тутаётган фидойи инсоннинг, актив замондошимизнинг намунасини кўрдик.

Унинг таклифларида ва ихтиросида ҳамкасблари — механизаторлар пайқаб олса, ўз фаолиятларига сингдирса арзигулик томонлари мавжуд.

А. ЭШОНОВ,
М. САФАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

СОВЕТ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ КХДРДА БЎЛИШИ

ПХЕНЬЯН, 6 июль. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ К. Т. Мазуров бошчилигидаги совет партия-ҳукумат делегацияси бугун Пхеньян атрофида жойлашган Қизил Байроқли Мангендэ билим юртини бориб кўрди. Ҳалок бўлган революционерларнинг ватан озодлиги ва мустақиллиги учун жон фидо қилган кишиларнинг фарзандлари шу ерда таълим олади.

Ўртоқ К. Т. Мазуров кореялик дўстларга шу ўқув юрти билан танишиш имкониятини берганликлари учун қизғин ташаккур изҳор этиб, командир-ўқитувчиларга ва тарбияланувчиларга ишда ҳамда ўқишда янги катта муваффақиятлар тилади.

Кечқурун Мансудэ съездлар саройида СССР билан КХДР ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида тузилган Шартноманинг ўн йиллиги муносабати билан Пхеньян жамоатчилиги вакилларининг тантанали мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисни Корея Меҳнат партияси Пхеньян шаҳар комитети, Пхеньян халқ комитети ва Корея — Совет дўстлиги жамиятининг марказий правлениеси уюштирди.

ҚАҲРАМОНЛАР ХОТИРАСИ

Космонавт учувчилар Г. Т. Добровольский, В. Н. Волков, В. И. Пацаевларнинг ҳалокати муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этилган хат ва телеграммалар Москвага, КПСС Марказий Комитетига, СССР Министрлар Совети ва СССР Олий Советига, СССР Фанлар академиясига, Тинчликни ҳимоя қилиш совет комитетига, марказий газеталарнинг редакцияларига, радиога ва ТАССга ҳали ҳам кетма-кет келиб турибди. Мамлакат мотам тутмоқда. Мамлакат коинотни штурм қилишга жазм этган ва сўнгги нафасигача жанговар постда туриб, Ватаннинг фахрли ва масъулиятли топшириғини садоқат билан адо этган кишилар шижоати олдида таъзим қилмоқда.

Мамлакатнинг ҳамма жойларидаги минг-минглаб совет кишилари — ишчилар, инженерлар, олимлар, колхозчилар, ҳарбий хизматчилар, партия ташкилотлари, завод ва фабрикаларнинг коллективлари, ижодий союзларнинг вакиллари, студентлар, ўқитувчилар, мактабларнинг ўқувчилари ҳаёт йўлида, одамларнинг манфаатлари йўлида, келажак йўлида буюк шижоат кўрсатган қаҳрамонлар хотирасини зўр ҳурмат билан эсга олмоқдалар.

Хат ва телеграммаларнинг сатрлари қайғу билангина эмас, Ватаннинг довюрак фарзандлари, коинот разведкачилари, коммунистлар учун ифтихор туйғулари билан ҳам суғорилган. Халқ уларнинг космик орбитадаги фидокорона меҳнатида, уларнинг шижоатида давримизнинг улуғворлигини ва табиат сирларини ўрганишда ҳеч қандай тўсиқни билмайдиган инсоннинг улуғ кучини кўриб турибди. Табаррук бўлиб қолган номлар миннатдор халқимиз хотирасида абадий сақланади.

(ТАСС).

СПОРТ

ХАБАРЛАР

МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИ СПАРТАКИАДАСИ

ШАХМАТ

Республикамиз мактаб ўқувчиларининг навбатдаги XXII спартакиадаси мусобақалари бугун ниҳоясига етади. Қизғин финал ўйинларининг баъзи турлари бўйича ғолиблар ҳам аниқланиб қолди.

В. И. Ленин номли Пионерлар саройида ёш шахматчилар ўзаро «жанг» қилишди. Ҳал қилувчи ўйинда Тошкент шаҳри билан Бухоро область шахматчилари ўзаро беллашдилар. Кўпчиликда қизиқиш уйғотган бу ўйин 6,5:1,5 ҳисобида пойтахт ўйинчилари фойдасига ҳал бўлди. Шахматчилар ўйинида учинчи ўринга чиқиш учун кураш Тошкент области командаси билан самарқандликлар ўртасида борди. Кураш бу ўйинда ҳам тошкентликларнинг 5:3 ҳисобида ғалаба қилиши билан тугади.

СПОРТ ГИМНАСТИКАСИ

Спортнинг мазкур тури бўйича мусобақалар «Ёшлик» спорт саройида ўтказилди. Мухлисларни ҳаяжонга солган бу беллашувларда тошкентлик, ҳамда Самарқанд ва бухоролик ёш гимнастикачилар пешқадамлик қилишди. Спартакиада чемпиони деган фахрли ном жами 108,85 балл тўплаган Геннадий Якулинга насиб қилди. Чаққон гимнастикачи мастерликка номзод нормасини бажара олди. Мусобақада биринчи разряд нормасини бажариш учун курашган фарғоналик Саид Абдураҳмоновнинг чиқишлари қизиқарли бўлди. Саид ўз тенгдошларидан кўпроқ 102,95 балл тўплашга эришди.

СТОЛ ТЕННИСИ

Кичик соққа — теннис ўйини ишқибозларининг мусобақалари ҳам шиддатли беллашувларга айланди. Бу ўйинда умумкоманда ҳисобида Бухоро область теннисчилари биринчи бўлишди. 2-3 ўринларни эса Самарқанд ва Тошкент командаси спортчилари баҳам кўрдилар. Кеча республика чемпиони бўлиш учун С. Ибрагимов билан М. Маркович (иккаласи Тошкентдан) ва бухоролик Л. Ҳабибова билан самарқандлик И. Шамиловлар ўзаро даъвогарлик қилишди.

ФУТБОЛ

ЕТТИНЧИ ДУРАНГ

Пахтакорчилар навбатдаги ўйинни сафарда «Шахтёр» командаси билан ўтказишди. Бу йилги мавсумда командамизга ўхшаб омади юришмаётган Донецк футболчилари ўйиннинг биринчи қисмида ҳужумкорликка зўр беришди. Пахтакорчилар ҳимоясини ёриб ўтган майдон эгалари Говоровни кетма-кет икки марта тўрга урилган тўпни олиб чиқишга мажбур этдилар. Тўпларни тўққиз ва ўн икки минутда Козинкевич киритганди. Яна 8 минутдан кейин эса, у зарб билан ҳисобни 3:0 га етказди.

Футболчиларимизнинг ўнгланиб олишига ўйиннинг бошқараётган судья И. Бочорадзенинг 11 метрли жарима тўпини белгилаши қўл келди. Жарима тўпини (60-минут) Иброҳимов амалга оширди. Сўнг пахтакорчилар бир мунча уюшқоқлик билан ҳаракат қилдилар. Леонов — Иброҳимов — Кузьмин комбинациясини Тўлаган Исҳоқов ниҳоясига етказа олди: ҳисоб 3:2. Энди футболчиларимиз ҳисобни тенглаштиришга қатъий киришадилар. 81 минутда Леонов мезбонлар дарвозасини учинчи марта аниқ нишонга олиб, командамизнинг сафар учрашувида бир очко олишини таъминлади. Шундай қилиб «Пахтакор» мавсумда еттинчи дурранг натижа билан очколарини 11 тага етказди. Бу ўйинда шахтёрчилар биринчи марта дурранг натижага эришдилар. Командамиз ўзининг биринчи даврдаги охирги ўйинини ҳам сафарда «Заря» командаси билан ўтказади.

Мамлакат чемпионатининг 14-тур ўйинлари дуранг натижаларга бой бўлди. Бир учрашув — пойтахт динамочилари билан бокуликлар ўйинида ҳисоб очилмади. Икки учрашувда йирик ҳисоб блан майдон эгалари фойдасига ҳал бўлди. Бунда «Заря» футболчилари қайратчиларни 4:1 ҳисобида енгган бўлишса, олий лига «меҳмони» карпатчилар эса Ростов-Дон армиячиларини 3:1 билан мағлубиятга учратишди. Киевлик ва тбилисилик динамочилар ҳамда минсклик ўйинчилар билан пойтахт торпедочилари ўртасидаги учрашув 1:1 ҳисобида тугади. «Зенит» — «Арарат» ўйини ҳам 3:3 ҳисобида дуранг бўлди.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЯНГИЛИКЛАР ХАБАРЛАР ВОҚЕАЛАР

ШАРҚИЙ ПОКИСТОН ҚОЧОҚЛАРИГА ЁРДАМ

ДЕҲЛИ. (ТАСС). Совет «Ревда» теплоходи Шарқий Покистон қочоқлари учун мўлжалланган 3,5 минг тонна гуручни Ҳиндистоннинг Калькутта портига келтирди.

Маълумки, Ҳиндистон ҳукумати кейинги ойларда Покистоннинг шарқий вилоятидан Ҳиндистон территориясига ўтган неча миллионлаб қочоқларни таъминлашда катта қийинчиликларга дуч келганидан кейин жаҳондаги мамлакатларнинг ҳукуматларига мурожаат қилиб, бу проблемани ҳал этишда ёрдам беришни сўраган эди. СССР ҳукумати бу илтимосни қондиришга тайёр эканлигини билдирди. Ҳиндистон меҳнат ва ишга жойлаштириш министрлигининг вакиллари гуручнинг биринчи қисмини қабул қилиб олиб, берган ёрдами учун Совет Иттифоқига Ҳиндистон ҳукумати ва халқи номидан ташаккур изҳор қилдилар.

ТИНЧЛИК МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

ХАНОЙ. (ТАСС). Жанубий Вьетнам Республикасининг Муваққат революцион ҳукумати илгари сурган етти моддадан иборат таклиф тинчлик манфаатларини кўзлаган янги ва муҳим ташаббусдир. Бу таклиф Қўшма Штатларнинг ўз обрўсини сақлаб қолгани ҳолда Вьетнамдаги агрессив урушни тўхтатишига имконият яратиб беради, деб таъкидланади Озодлик матбуот агентлигининг шарҳларида.

Бу таклиф, деб таъкидлайди, агентлик, Вьетнам халқинингина эмас, Америка халқининг ва бутун жаҳон халқларининг ҳам орзу-тилаклари ва манфаатларига мос бўлиб тушади.

Шарҳларда таъкидлаб ўтилганидек, Қўшма Штатлар агрессордир. Шу сабабли Қўшма Штатлар ўз агрессиясини тўхтатиши, ўзининг ҳамма қўшинларини ва ўз гумашталарининг қўшинини ҳеч қандай шарт қўймай Жанубий Вьетнамдан олиб чиқиб кетиши керак. АҚШ Сайгондаги ҳозирги қўғирчоқ режимни қўллаб-қувватламаслиги, Жанубий Вьетнам халқининг ўз ишларини ташқарида ҳеч кимни аралаштирмай ҳал этишига имкон бериши лозим.

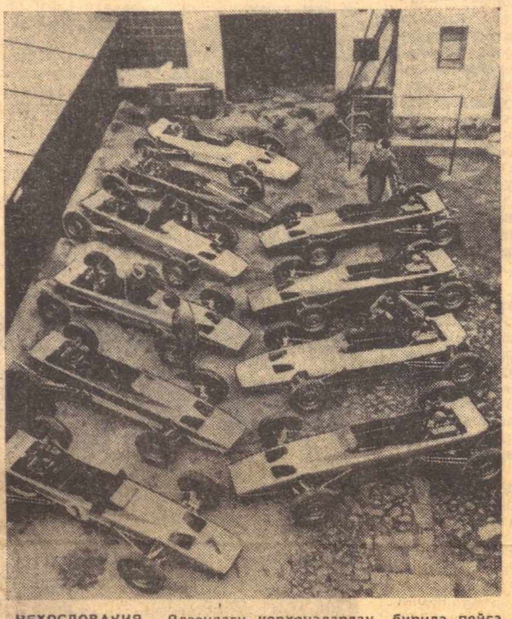

ЧЕХОСЛОВАКИЯ. Плзендаги корхоналардан бирида пойга машинаси «Шкода МТХ»нинг янги турлари ишлаб чиқарилди. «Шкода 100» ва «Шкода 110» машиналарининг деталлари асосида яратилган бу машина шу типдаги машиналардан анча устунликка эга: Суратда: «Шкода МТХ» пойга машиналари.

ЧТК—ТАСС фотоси.

МАКТАБЛАРГА КОСМОНАВТЛАР НОМИ БЕРИЛДИ

◆ ТЕҲРОН. Фожиали ҳалок бўлган уч совет космонавтининг жасорати ва илмий хизмати Эронда тан олинганлиги муносабати билан Эрон шоҳининг буйруғига биноан мамлакатда қурилаётган учта мактабга Г. Т. Добровольский, В. Н. Волков ва В. И. Пацаев номлари берилди.

◆ ТЕҲРОН. Форс поэзиясининг классиги Фирдавсий қаламига мансуб «Шоҳнома» достонининг тўла академик тексти бу ерда нашр этилганлиги Эроннинг маданий ҳаётида муҳим воқеа бўлди. Достонда психологик жиҳатдан ҳаққоний образлар яратилган, шоирнинг ўз халқига жўшқин муҳаббати акс этган.

«Шоҳнома»нинг бу нашрини совет шарқшунос олимлари Р. М. Алиев билан Н. О. Осмонов тайёрлаганлар. (ТАСС).

УРУШГА ҚАРШИ КУРАШ ПРОГРАММАСИ

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС мухбири А. Бобиков хабар беради: Бу ерда Американинг «тинчлик учун курашчилари миллий иттифоқи» прогрессив ташкилотининг конференцияси тугади.

Американинг 42 та штатидан келган салкам 240 та делегат АҚШнинг Ҳинди-Хитойдаги агрессиясига қарши америкаликларнинг кураш программасини уч кун мобайнида муҳокама қилдилар. Конференцияда Қўшма Штатларнинг 197 та шаҳридан келган делегатлар, мамлакатдаги 385 та касаба союз, ёшлар, хотин-қизлар, ва бошқа жамоат ташкилотларининг вакиллари қатнашдилар.

«Биз ваъдаларга ортиқ ишонмаймиз. Америка қўшинларини Шарқи-Жанубий Осиёдан дарҳол ва батамом олиб чиқиб кетишгина Америка халқининг тинчлик тўғрисидаги талабларини қондира олиши мумкин», — деди конференциянинг ёпилишида «тинчлик учун курашчилар миллий иттифоқи»нинг раҳбарларидан бири Жерри Гордон.

Конференция қатнашчилари Вьетнам урушига қарши шу йилнинг ёзи ва кузида омманинг катта намойишларини ўтказишни режалаб қўйдилар.

Конференциянинг қарорларида таъкидландики, Қўшма Штатлардаги урушга қарши ҳозирги ҳаракат АҚШдаги пулнинг қадрсизланишига, қашшоқликка, ирқчиликка, ишсизликка репрессеялларга қарши, солиқларнинг кўпайиб бораётганлигига ва ҳозирги Америкадаги бошқа социал иллатларга қарши кураш билан чамбарчас боғланиб кетади, деб таъкидланади.

АЖНАБИЙЛАР ХЎЖАЙИН

МОНТЕВИДЕО. (ТАСС). Уругвай парламентининг мамлакатдан малакали мутахассислар муҳожирликка кетиш сабабларини ўрганиш билан шуғулланувчи махсус комиссияси ўз хулосасида келтирган фактлар Уругвайда миллий олимлар, инженерлар ва техникларнинг иш билан банд бўлиши қисқараётганлигидан далолат беради. Йўл, кўприк, порт ва санитария-техника иншоотлари қурилишида миллий кадрлардан айниқса кам фойдаланилаяпти. Сўнгги вақтларда мана шу соҳаларда ажнабий кампаниялар хўжайинлик қила бошлаб, ишга ўз мутахассисларини жалб этмоқда.

Маданий соҳадаги иш ҳам яхши эмас. Комиссия таъкидлайдики, бу соҳада Уругвай ўз мустақиллигини йўқотиб, ажнабийларнинг таъсирига тушиб қолди.

САФАР ТААССУРОТЛАРИ

БОЛҚОН ГАВҲАРИ

Болгарияни Болқон гавҳари дейишади. Биз бир группа ўзбек ишчилари, деҳқонлари ва зиёлилари дўст болгарлар диёрида бўлганимизда юқоридаги таърифнинг нақадар ростлигига тўла ишондик. Румыния, Югославия, Греция ва Туркияга чегарадош бўлган, шарқ томондан эса Қора денгизга туташиб кетган бу гўзал ўлка ҳақида кўп эшитган эдик. Мана ниҳоят ўзбекистонлик меҳмонлар унинг бағридамиз.

Биз саёҳатимизни Болгария пойтахти София билан танишишдан бошладик. Иккинчи жаҳон урушидан кейин вайроналар ўрнида қад кўтарган София бугунги кунда обод ва кўркам, замонавий саноат шаҳрига, сиёсий маъмурий марказга айланди. Мамлакат саноатининг тўртдан бир қисми пойтахтга жойлашганига қарамай, боғроғларга кўмилиб ётган шаҳарга қараб завқингиз тошади. Унинг 400 га яқин парк ва боғлари, 60 мингдан зиёд студентга таълим бераётган 16 олий ўқув юрти, 28 музей ва ёдгорликлари кишида ўчмас хотира қолдиради.

Шаҳарни томоша қилиб бўлганимиздан кейин бизни болгар—совет дўстлиги жамияти Умумхалқ комитетида илиқ кутиб олишди. Шундан кейин болгар—совет дўстлиги музейини кўздан кечирдик. Музейнинг учта асосий бўлимига қўйилган экспонатлар революцион дўстлик алоқалари, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг болгар халқ ҳаётига таъсири ва болгар халқининг социализм қуриши ҳақида ҳикоя қилади.

Биз кўркам София шаҳридан катта таассуротлар олган ҳолда Болгария билан танишишда давом этдик. Бизни Тошкент области меҳнаткашлари билан қардошлашган Хасково округининг меҳнат аҳли айниқса илиқ кутиб олди. Хасково энг йирик тамаки саноати марказларидан бири ҳисобланади. Бу ерда кўплаб консерва саноати корхоналари, ип ва ипак газламалар комбинати, машинасозлик корхоналари, сабзавотчилик учун теплица ва бошқалар жойлашган. Хасковода янги қурилган уй-жой бинолари, почтамт, магазинлар киши диккатини ўзига жалб қилади. Биз бу округда раҳбар ходимлар, маданият ходимлари, қурувчилар, ишчи ва деҳқонлар билан учрашиб, суҳбатлашдик. Группамизнинг бир қисми Ямбол округида ҳам бўлди. Шундан сўнг Болгария бўйлаб саёҳатимизни давом эттирдик.

Мана Пловдивдамиз, Марица дарёси соҳилига жойлашган бу шаҳар Болқон ярим оролидаги энг қадимий шаҳарлардан биридир. Пловдив йирик саноат маркази, энг яхши болгар сигаретлари шу ерда тайёрланади. 1892 йилдан бошлаб бу ерда халқаро ярмаркалар ўтказиб турилади. Пловдивда қадимий маданият ёдгорликлари билан бир қаторда кўплаб янги ёдгорликлар ҳам тикланган. Ана шулардан бири Ҳалоскорлар тепалигида совет жангчисига ўрнатилган Алёша ҳайкалидир. 1877—1878 йилларда болгар халқининг озодлиги учун курашда ҳалок бўлган рус жангчиларига ўрнатилган ёдгорлик ҳам шу ерда. Бизда Шипка давонидаги рус жангчилари ва болгар кўнгиллилари хотирасига ўрнатилган ёдгорлик-мақбара айниқса катта таассурот қолдирди. Бу ерда, Столетов чўққисида 1877—1878 йиллардаги рус-турк уруши даврида рус қўшинлари болгар кўнгиллилари билан биргаликда Сулаймон поша армияси йўлини тўсиб, уларни Плевенда қамалда қолган турк қўшинларига ёрдам бериш имкониятидан маҳрум қилиб қўйдилар. Натижада уруш туркларнинг мағлубияти билан тугади. Шунинг учун ҳам бу ерда болгар халқининг озодлиги Столетов чўққисида туғилди, дейишади.

Сўнгра машинамиз бизни Велико-Тирново шаҳрига, ундан кейин эса «Қуёшли соҳил» курортига, Қора денгиз бўйидаги Варна шаҳрига олиб ўтди. Жаҳонга машҳур «Дўстлик» ва «Олтин қумлар» оромгоҳлари дилимизни шодликка тўлдирди. Умуман серқуёш Болгариянинг қаерида бўлмайлик, биз болгариялик дўстларимизнинг совет халқига бўлган меҳр-муҳаббатини ҳис қилиб турдик.

Болгария бўйлаб қилган саёҳатимизни кўнгилли ва уюшқоқлик билан ўтиши учун СССР ва БХР элчихоналари, болгар-совет дўстлиги жамиятининг Умумхалқ комитети яқиндан ёрдам берди. Уларнинг кўмаги билан биз ташкилотлар билан учрашиб, тажриба алмашиндик, дўст халқ вакилларига эсдалик совғаларимизни топширдик. Сафардан дўстлар ютуқларидан қувониб, чексиз таассуротлар билан қайтдик.

Х. СОДИҚЖОНОВ,
Ўзбекистон КП Тошкент область комитетининг инструктори.

ОБЛИГАЦИЯЛАРИНГИЗНИ ТЕКШИРИНГ!

1966 ЙИЛГИ 3% ДАВЛАТ ИЧКИ ЮТУҚ ЗАЁМИ

40 ютуқлар тиражининг

РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

Бу тираж 1971 йил 30 июнда Волгоград шаҳрида бўлиб ўтди.

Заёмнинг ҳамма ўттиз беш разрядидаги серия ва облигацияларнинг қуйидаги номерларига ютуқлар чиқди.

серия номерлари	облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)	серия номерлари	облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)	серия номерлари	облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)
100240	1—50	40	133998	31*)	500	169282	33*)	500
100405	32*)	500	134061	06*)	500	169358	45*)	1.000
100708	18*)	500	136180	05*)	500	170338	26*)	1.000
100867	05*)	500	136467	37*)	500	170546	1—50	100
100967	02*)	500	136645	1—50	40	171073	08*)	500
101019	36*)	500	137960	27*)	500	171248	24*)	500
102332	34*)	500	139208	06*)	500	171421	31*)	500
104139	1—50	100	139221	1—50	100	171684	25*)	2.500
104334	37*)	500	139823	12*)	1.000	173097	1—50	40
104753	1—50	100	140741	32*)	500	173152	38*)	500
105066	1—50	40	141492	33*)	500	173370	33*)	500
105610	19*)	500	142700	1—50	100	173899	36*)	500
105620	15*)	500	143088	08*)	500	173951	10*)	500
105940	15*)	500	143410	06*)	500	174199	16*)	500
107454	29*)	500	144505	44*)	1.000	174502	49*)	500
109431	50*)	2.500	144899	07*)	500	174511	20*)	1.000
109572	31*)	500	146441	09*)	500	176350	35*)	500
110297	36*)	1.000	147031	29*)	500	176586	1—50	40
110931	18*)	500	147249	1—50	40	177077	47*)	2.500
112430	1—50	40	147575	37*)	500	177265	47*)	500
112632	1—50	40	147790	1—50	40	177637	1—50	40
112913	1—50	40	149106	19*)	500	178434	27*)	500
114616	22*)	500	149544	44*)	500	180072	27*)	500
114655	29*)	500	149628	02*)	1.000	180426	42*)	500
115129	1—50	100	150224	1—50	40	180634	19*)	500
116312	41*)	500	150478	1—50	100	181453	14*)	500
116789	34*)	500	150685	1—50	100	181744	03*)	500
116913	38*)	1.000	150859	50*)	500	182333	07*)	500
118044	1—50	40	151667	23*)	500	182401	07*)	500
120748	1—50	100	151856	13*)	500	183556	1—50	40
120845	03*)	500	152344	14*)	1.000	184449	1—50	40
121102	12*)	2.500	152473	48*)	500	185093	1—50	40
121514	1—50	40	153242	25*)	500	185548	1—50	40
121536	08*)	500	154087	1—50	40	185696	1—50	100
122164	18*)	500	154577	22*)	500	186242	11*)	1.000
122325	02*)	500	154768	02*)	500	186366	1—50	40
122334	01*)	500	154980	46*)	500	188021	24*)	1.000
124465	25*)	500	155697	1—50	40	188404	1—50	100
125138	1—50	40	156130	37*)	500	188459	29*)	500
125309	27*)	500	156432	13*)	2.500	189652	1—50	100
125749	39*)	500	156693	48*)	1.000	190131	1—50	40
125778	32*)	500	157058	30*)	500	190320	29*)	500
126124	25*)	500	157523	1—50	100	190752	30*)	5.000
126662	08*)	500	157989	29*)	500	191236	41*)	500
126942	1—50	100	158925	12*)	500	191551	41*)	1.000
127007	23*)	500	159079	23*)	1.000	191663	31*)	1.000
128156	1—50	100	159791	29*)	5.000	192497	43*)	500
128578	05*)	500	162065	33*)	1.000	192540	07*)	500
128816	26*)	500	162427	1—50	40	193352	34*)	500
129357	03*)	500	164547	17*)	500	193652	12*)	1.000
129782	47*)	500	164699	1—50	40	194150	19*)	500
129957	40*)	500	164849	11*)	500	194736	1—50	40
129974	11*)	1.000	165282	01*)	500	194853	23*)	500
130267	1—50	40	166294	1—50	40	195028	23*)	500
130574	1—50	40	166400	09*)	500	195282	49*)	500
130605	12*)	500	166662	19*)	500	195474	33*)	500
130745	48*)	500	166832	1—50	40	196035	1—50	40
130924	1—50	40	166879	32*)	500	196039	38*)	500
131016	21*)	500	167360	1—50	40	196131	30*)	500
131836	01*)	1.000	167525	09*)	500	198571	37*)	500
132038	12*)	500	167659	1—50	40	198900	1—50	40
132542	1—50	40	168135	41*)	500	199458	40*)	1.000
133555	1—50	40	169084	01*)	500			

* Шу серидаги облигациянинг қолган 49 номерига 40 сўмдан ютуқ чиқди.

Жадвалда йигирма сўмлик облигацияларга чиққан ютуқлар кўрсатилган.

Ўн сўмлик облигацияларга ютуқни ярми тўланади.

Ютуқ суммасига облигация қиймати ҳам қўшилган.

Бу жадвал расмий ҳужжатдир. Омонат кассалари газетанинг янги сони келганидан сўнг ютуқларни шу жадвалга мувофиқ белгиланган тартибда тўлайдилар.

Ютуқлар тиражини ўтказиш бўйича комиссиянинг раиси — меҳнаткашлар депутатлари Волгоград шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари **М. В. ЗОЛОТАРЕВ.**

Комиссиянинг масъул секретари — **Л. П. ЕСИНА.**

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Ахборот. Ўзбек тилида: 18.15 — «Юлдузча» 18.50 — Миллионлар ленинча университети, 19.05 — Ҳужжатли фильм, 19.45 — Ахборот, 20.05 — МОСКВА, 20.45 — Шайтон изидан (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.30 — МОСКВА. 20.05 — ТОШКЕНТ. Ишчи — фахрли ном, 20.35 — Ярим аср йилномаси, 21.25 — Мараим Жалилов куйлайди. 22.05 — Бадиий фильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари, 21.00 — Фильм-концерт, 21.20 — Яккама-якка (бадиий фильм).

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Шер ҳамлага ҳозирланмоқда — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда). «ВОСТОК», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Утмишдан садо (жуфт соатларда). **Виннету — апачлар йўлбошчиси** (тоқ соатларда) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Яшасин севги! (кундуз соат 12, 3, кеч 8.45 минутда), **Ярим соатлик мўъжиза** (эрталаб соат 10, кундуз 5.30 ва 7 да): — «КЎКЧА».

Ёввойи қалб — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Асримиздан миллион йил илгари (эрталаб соат 10, кундуз 11.40, 1.30, кеч 6, 8, ва 9.40 минутда), **Гул ва тош** (ўзбек тилида, кундуз соат 3.20 минутда): — НАВОИЙ номли.

Асосий зарба (2 серия) — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Сариқ чемоданчанинг саргузаштлари — «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

Сариқ чемоданчанинг саргузаштлари — ТЕЛЬМАН номли.

Асримиздан миллион йил илгари — НАВОИЙ номли.

Шер ҳамлага ҳозирланмоқда. — «ФЕСТИВАЛЬ».

Утмишдан садо — «ХИВА».

ТОШКЕНТ ЭЛЕКТРОМЕХАНИКА ТЕХНИКУМИ

1971—1972 ўқув йили учун ўзбек ва рус группаларининг кундузги, кечки ва сиртқи бўлимларига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Қуйидаги мутахассисликларга 8-10 синф ҳажмида маълумоти бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади: саноат корхоналарининг электр ускуналари ва қурилмалари, совутиш-компрессор машиналари ва қурилмалари, пайвандлаб ишлаб чиқариш технологияси, сим ва кабеллар ишлаб чиқариш, ярим ўтказгич асбоблар ишлаб чиқариш, металларни қирқиб ишлаш, электр станциялари, тармоқлари ва системалари.

Қабул қилиш қоидалари ҳамма ўрта махсус ўқув юртлари учун умумий.

Бошқа шаҳардан келганларга ётоқхона берилади.

Ўқувчилар умумий асосларда стипендия билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-41, Бабушкин кўчаси, 4-уй.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

«АЙС РЕВЮ» ТОШКЕНТДА

Яқинда «Юбилей» спорт саройида ленинградлик муз устида балет усталарининг маҳоратини завқ-шавқ билан томоша қилган тошкентликлар бугун яна спорт саройини тўлдириб ўтиришибди.

Шинавандалар бу сафар веналик муз устида балетнинг машҳур артистлари томошаларини намойиш қилади-лар. Вилл Петтер ташкил қилган бу ансамбль узоқ йиллардан буён фақат муваффақият қозониб келаётир.

— Ансамбль программасига янгидан киритилган «муз устида парад»ни намойиш қилиб, тошкентликлар олқишига сазовор бўлсак, бу бизнинг муваффақиятга эришганимиздир. — дейди ансамблнинг бадиий раҳбари Иозеф Вурм.

Муз устида балетнинг атоқли хореографи Эдит Петтер 18 йилдан буён ўз умрини раққосаларнинг ўйинларини саҳналаштиришга бағишлаётир. Уч марта жаҳон ва тўрт марта Европа чемпиони Эммерих Данцер, атоқли фигурачилар Эмми Пуцингер ва Фернанд Леманс. Алена Аугустова ва Гуго Дюмлер, Мишель Кольбер ва бошқалар ижро этган Австрия балет усталарининг рақсларида Италия халқларининг ҳаёт эпизодлари, лўлиларнинг шўх байрамлари тасвирланади.

Суратларда: (чапдан ўнгга) Гуго Дюмлер (ФРГ) ва Алена Аугустова (ЧССР), Эмми Пуцингер (Австрия) ва Фернанд Леманс (ФРГ), Герхат Бобен (Австрия) ва Альберт Кей (Канада) Люсьен Мейер ўз маймунлари Жеки ва Жой билан.

Н. Меламед чизган расмлар.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683. Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424. Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро — 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз — 54—01. Урганч — 34—55. Фарғона — 4-29-44. Гулистон — 22-09.